

B. N. II 153.
h. 40, 22.

481; 22

~~Sci. 1746.~~

X 1876266

II R
844

Q. D. B. U.

DISPUTATIO JURIDICA
DE

JURE PORTUUM,
Vom

Recht der Meer-Haven/

QUAM

ADSISTENTE DIVINA GRATIA

Auctoritate & Consensu

Magnifici Jctorum Ordinis

PRÆSIDE

DN. JOH. FRIDERICO RHETIO,

J. U. D. Pandect. P. P. Celeberrimo,

*Domino Patrono ac Præceptore suo et atem
colendo;*

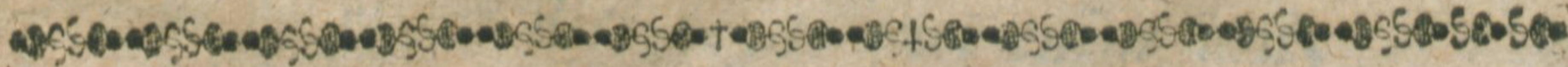
publicæ Disquisitioni proponit.

AD DIEM VII. APRILIS.

Horis locoq; consuetis

ALBERTUS WEGER,

Regiomontanus Boruffus.

FRANCOFURTI ad VIADRUM.

A. R. O. M. DC. LXXI.

X

24

DISPUTATIO MEDICA

JURE PORTUM

ANNO DOMINI

Præfatio.

Mercaturam, Societatis animam, si quis dixerit, non errat; siue enim causam societatis, indigentiam humanam respicias, eam adeo commerciorum reperies indigam, ut sine iis vix momentum vita humana commode persistere possit; siue etiam in societatis conseruationem inquiras, commercia esse, quæ constitutam inter gentes societatem confirmant, non negabis. Unde in duabus rebus Commercio & Imperio, societatem consistere, non ineleganter asseruit Lipsius, & Plato, cum institueret, quomodo Civitates bene habitari possint, imprimis negotiatores necessarios duxit. l. 2. ff. de Nundinis. Hinc quoque imprimis mercaturæ favere, illique ampla concedere privilegia videmus eos, qui Reipubl. suæ curam gerunt, aut suas vel locupletare vel clariores reddere sat agunt ditiones; quot enim sunt, quæ per solam mercaturam ad summum per-

venerunt fastigium? Certe si Batavis, Venetis
plurimisque civitatibus mercaturam demas,
vix nomen ipsis remansurum, certum est.
Prout vero mercatura maritima pro terre-
stri opulentior, majoremque Reip. prestat uti-
litatem, sic majori quoque cura, ni natura ob-
stiterit, eadem promovenda est. Aristoteles
quidem à maritima alienus, solam terrestrem
ex agricultura & pecuaria mercaturam sua-
det: Et Lacedamoniorum Legis meminimus,
qua civibus navigandi studium interdiceba-
tur; sed utrique in eo genere simplicior & ru-
dis adhuc etas opinandi occasio fuit. Indi-
gentia deinde & cultior etas civitates longe
aliud docuit; poëta teste:

Non eadem tellus parit omnia,
vitibus illa

Convenit, hæc oleis, hic bene
farra vigent.

Quot dissitæ Regiones sunt, pretiosissimorum
fructuum feraces, ad quas vel nullus, vel dif-
ficilis sine navibus aditus? quarum omnium
commodo sine maritima mercatura caren-
dum esset. Tacebo emolumenta inde oriun-
da plura. Cum autem mercatura hæc vari-
is exposita periculis deprehenderetur, de Secu-
rita-

ritate aliqua isti prospiciendum erat, nullo commodiori momento, quam Portus juribus singularibus muniendo, eosdemque privilegiis amplis ornando. De quibus Portuum Juribus in presens quadam loco Disputationis publicæ proponere animus est, non quidem pro dignitate materiae aut Doctiorum palatu, sed in quantum & ingenii & instituti ratio permittet. Ne autem sine Ductore procedam, DEUM Opt. Maximum ardentibus votis obnixè rogo, ut per legitimos juris tramites mihi currenti ipse Ductor & Doctor adsit, quo sub ipsius nomine, tentatum iter secundis exequi possim auspiciis.

CAPUT I. DE NATURA PORTUS.

SUMMARIA.

1. Significatio Tituli præmittenda & quare 2. Jus unde dicatur. 3. Jus quid hic significet. 4. Portus unde dicatur. 5. Germanorum Haven. unde dictum.	6. Portus significatio alia propria. 7. Alia impropria, quæ est vel synecdochica. 8. Vel Metaphorica. 9. Definitio Portus. 10. Portus quare dicatur receptaculum.

11. Portus sunt. l. ad litus vel
ad ostia fluviorum
siti.

12. Portus differt à voca-
bulo Batavico Rū-
ste.

13. A vocabulo Rheedē.

14. A freto.

15. Finis portuum.

16. Portus alii naturales.

17. Alii Artificiales.

18. Portus Ostiensis.

19. Sumptus ad Exstruen-
dos portus unde peten-
di, & qui immunes.
20.

21. Portus lege publica con-
stituitur.

22. Porta portubus compa-
rantur.

I **J**ura Portuum exposituri, ea quæ ad significationem
tituli faciunt, meritò præmittimus; cum è re sit pri-
usquam ad verborum interpretationem pervenia-
mus, pauca de significatione ipsius tituli referre, l. 1.
ff. d. R. C. fecerunt hoc & inculcarunt passim juris DD.
quod videre est ex Titulis ff. C. X. in Sexto, Clement. Xva.
gent. Joan. 22. de Verbor. signif. §. 2. Inst. d. Furtis. l. 1. ff.
Qui satisfacere coguntur, c. 2. & 3. Distinct. 3. Et id meri-
to, intellectis enim vocibus earumque virtutibus recti-
us res ipsa intelligitur, & intellecta facilius determina-
tur. arg. leg. 27. ff. qui testam. facer. poss.

2 **J**us natura sua à jubendo dictum videtur Calvinus
in Lexico jur. voce jus. Idem pro arte, à justitia appella-
tur. l. 1. ff. d. J. & J. derivatione, non quidem Gram-
matica, cum jus sit primitivum & rectius Justitia à jure
derivetur, VVesenbec. ad Tit. d. J. & J. num. 3. sed Lo-
gica, quatenus scilicet in concreto jus consideratum
sumitur pro arte juris, justitia posterius est, eamque
pro Objecto habet, Zæsius ad Tit. ff. de J. & J. num. 3.

3 **I**n enarrandis variis acceptionibus vocabuli juris
minus solliciti, determinamus, nobis hic juris nomine
veni-

re, qua denotat qualitatem autoritate publica inditam,
ut ipsi portus diversimodè censeantur.

Portum *Brachaus* ad leg. 50. d. V. S. & alii, quos inter 4
Becmannus de Originib. L. L. sub voce Portus, derivant
 $\lambda\pi\omicron\ \tau\delta\ \pi\omicron\epsilon\theta\mu\delta$ à freto & sinu maris, trajectu ad alias na-
tiones facillimo, verum, præterea quod nec scripturæ
ratio congruit, $\pi\omicron\epsilon\theta\mu\delta$ enim cum aspiratione & μ . Por-
tus vero sine utroque scribitur, vix conveniet hæc Ety-
mologia, propterea, quod nulla convenientia significa-
tionis freti & portus, vel si qua est, ad eam portus signi-
ficationem referenda sit, qua navis stationem significat,
quæ impropria est, propriè enim Insulam significat, ut
mox dicemus: non autem in impropria sed in propria
significatione vocabulorum origo quærenda.

Rectius ergo Portum à portando dicimus, quia in 5
illum importantur & exportantur merces *per l. 59. d. V. S.*
quod ulterius declaratur ex hoc, quod *Isidorus lib. 14. c.*
8. Origin. tradit: Veteres Portus Bajas dixisse à portandis
bajulandisque mercibus.

In Originem vocis Germanicæ *Haven* inquirere 6
operæ pretium putamus, nec enim sermonem patrium
fastidire debemus, sed potius turpe ducere eorundem
vocabulorum proprietates, quibus quotidie utimur,
ignorare. *arg. l. 2. §. 48. ff. d. O. 3.* Et quidem *Marquard.*
de Jure Mercator. lib. 3. c. 4. n. 5. & seqq. postquam non-
nullorum opiniones, qui hoc vocabulum, vel ex Perfi-
co, vel ex Arabico Idiomate deducunt, exposuit, non
incommode ab antiquo germanico *Habenen/ Have-*
nen/ quod colere significat, derivari dicit: unde *geha-*
vent/ cultus, ungehavent incultus. *Haven* ergo
significat secundum originem suam, locum cultum, ha-
bitatumque, habito scilicet respectu maris inculti inha-
bita-

bitatique. Quid si à germanico **Haben** habere, deduceretur, propterea quod in portibus propter frequentiora commercia omnia facilius haberi ac comparari possint?

Appellatio portus duplex est, alia enim est propria, alia impropria. Propria est, quando significat insulam, mercium importandarum & exportandarum causa ita exstructam, ut ab incendiis, fumis, incursionibusque tutior securiorque sit. *Gæddeus ad leg. 59. ff. d. V. S.* Insula autem ex definitione Festi hic significat ædificium proprio ambitu à cæteris ædificiis constans. *l. 14. ff. d. S. U. P. l. 91. §. 6. ff. d. Legat. 3. Gryphiander d. Insulis c. 1. n. 40.* Qua in significatione accipitur Portus in *d. l. 59. ff. d. V. S.* ibi: Portus est locus conclusus quo importantur & exportantur merces. Hujusmodi quoque videri possunt ædificia illa à cæteris plerumque separata quæ vulgo nostri vocant **Packhäuser** / item apud nos **die Asch und Theerhöffe** / item **die Speicher** *vid. Dn. VVegner. p. m. Academia Patria quondam Antecessor ad d. leg. 59. ff. D. V. S.*

8 Impropria Portus significatio duplex est. 1. Synecdochica, quando domum quamlibet significat, fortean propterea, quod initio urbis Romæ, non adeo aucta Republica, domus instar insularum seu Portuum ædificata fuerint. In hac significatione accipitur in *LL. 12. Tabular.* quando dicitur: Cui Testimonium defuerit, is tertiis diebus ob portum obvagulatum ito, Ad quam legem intelligendam, sciendum, constitutum fuisse legibus per triduum testimonii denunciationem fieri debere *l. 10. ff. d. Publ. Judic. Godofred. ad verba LL. 12. Tubel.* Quod si quis jam suam intentionem intra tres dies nullo probare poterat testimonio, quandoquidem deficiente testimonio inutiliter in iudicio acturus esset. *l. 4. C. d.*

C. de Edendo. Decemviri, cum sæpe non jus sed probatio
deficiat *l. 30. ff. d. testam. Tutel.* litigatori permiserunt,
ut post tres dies, ob portum h. e. domum adversarii ob-
vagulatum eat, h. e. ab adversario testibus adhibitis
cum convicio rem repetat. Facit huc locus *Plauti in
Aulul.*

Ira me bene amet Laverna tu jam nisi reddi

Mihi vasa jubes, pipulo hic differam te ante ædes. 9.

Quo in loco pipulo differre ante ædes, nihil aliud, quam
ob portum obvagulatum ire, & convitari: pipulum e-
nim idem est quod Convitium Varroni de L.L. declina-
tum à pipatu pullorum, & vagulatio, idem quod quæstio
seu inquisitio cum convitio. *vid. Crispinus & Godofred.
in Notis ad L.L. 12. Tabul. Rittershusius in Comment. ad
ll. 12. Tabul. Class. 3. part. 3. c. 6.* Hæc ob portum obva-
gulatio, ut & hoc addam, efficiebat, ut si factò isthoc
convitio, Adversarius, cui convitium factum, rem pe-
titam restituere adhuc cessaret, libera esset litigatori po-
testas, in portum seu domum adversarii ingrediendi, in-
que ea rem suam quærendi. *Crispin. d. l. Bocerus de Rega-
libus c. 3. n. 128.*

2. Significatio Impropria est Metaphorica, quando
Portus pro statione navium accipitur. Statio autem
est locus conclusus ubi naves tuto stare possunt. *l. 13. §. 13.
de fluminib.* Nam quia etiam Navium stationes munitas
atque conclusas esse oportet, ut in iis naves mercesque
illatæ tutæ, & à ventis procellisque munitæ stent ac per-
sistant, perinde ac in portu quodam h. e. Insula seu do-
mo munita, inclusæ; ad hæc, naves in id exstructæ sint,
ut merces portent, statio quæ naves simul & merces re-
cipit, atque ita quodammodo locus fit quo merces im-

B

por-

portantur & exportantur: quæ ratio similitudinis Me-
 taphoricæ est, qua Statio Navium portus dicitur. *Dn.*
VVegner. ad d. l. 59. d. V. S. Gæddeus ad leg. 59. d. t. d. V. S.
& ex hoc Calvinus in lexico Juridico sub voce Portus. In
 eadem significatione supponitur in *sepe d. l. 59. d. V. S.*
verb. Eaque nihilominus statio est conclusa atque munita.
Itemque in l. 7. C. d. Oper. Publicis, l. 1. §. 19. ff. d. fluminib.
l. unic. C. d. litor. & Itin. custodia. Quæ acceptio,
 quamvis impropria, usu tamen præ ipsa propria adeo
 invaluit, ut hodie primo statim conceptu vix aliud
 quam ejusmodi navium stationem, portus signifi-
 cet.

10. Proindeque cum commodius vocabulum non suc-
 currat, imprimis in hac significatione nostræ erit tracta-
 tionis. Cujus ordo ut Definitionem tradamus, exigit,
 quam si non secundum Logicorum præcepta, aut omni-
 no accuratam proposuerimus, à benevolo Lectore ve-
 niam impetraturos nos speramus, cum hætenus vix ul-
 lum hac in re præcessorem videre contigerit. Descri-
 bimus autem Portum, quod sit receptaculum Navium
 ad litus seu ostia fluviorum situm, natura vel arte rece-
 ptas naves à procellarum, tempestatum pyratarumque
 injuria vindicans, lege publica constitutum.

11. Portum diximus esse Receptaculum, à recipiendo
 quod naves, quæcunque tandem eo devenerint, sive ro-
 stratæ, sive oblongæ, sive onerariæ, sive actuariæ, sive a-
 lius generis fuerint, recipiat. Et quidem situm esse ad
 12. litus, vel ad fluviorum ostia. Sunt enim ejusmodi sta-
 tiones Navium, vel ad litus, quod est, quatenus hyber-
 nus fluctus maximus excurrit §. 3. *Instit. d. R. D.* si scilicet
 nullus adsit fluvius, in quem se mare exoneret; ut est
 Por.

Portus Venetorum, itemque qui est Marsiliis, & Coronæ vulgo **Lands Cron** in Dania &c. vel etiam ad ostia fluviorum sitæ. *Gryphander, d. Insulis c. 31. n. 171.* Uti est uterque Ducatus Prusiæ Portus. Ostia autem dicuntur exitus fluviorum, Germanis **der Mund eines Flusses**/ hinc prope Lubecam vicus **Traue Munde**/ & prope Rostochium **Warne Munde** dicitur quasi **wo der Mund der Traue/ oder der Warne ist.**

Differt ergo Portus 1. à vocabulo Batavico **Rüste**/ 13. quod latus significat, & denotat regionem terræ adjacentis, ut **die Engelländische Rüste/ die Französische Rüste.** 2. à vocabulo **Rheede**/ quod significat confinium circa portum, in quo naves anchoras jacere, & aliquo modo etiam tutæ stare possunt. 3. etiam differt Portus à freto, nostris **der Sund** dictum, quod sinum maris significat, quale est celebre illud fretum Danicum, quod etiam *καὶ ἔξοχῆν* **der Sund** dicitur. A quo vocabulo **Sund** & insula **Stralen** Urbem Stralsundium quoque dictum putamus, quasi **der Stralische Sund**/ qui insulam Stralem alluit. *Gryphander, d. Insuli. c. 3. num. 53.*

Finis Portuum est fidam securamque Navibus præstare stationem, & à tempestatibus pyratarumque incursionibus easdem defendere. Quod cum dupliciter fiat, vel enim propter naturalem situm naves tutæ stant; vel etiam propter accedentem artem, & operam humanam: hinc quoque Portus sunt vel Naturales, vel Artificiales. Naturales sunt, quos natura ipsa artificiosissima operum conditrix primitus struxit, ita ut vel è conspectu insulam aut promontoria habeant, quibus undarum fluctus franguntur, & stationes ab omni tempestatis injuria tu-

tiores redduntur: quos Virgilius lib. i. Æneid. v. 164.
sic describit;

Est in secessu longo locus insula portum
Efficit, objectu laterum qui bus omnis ab alto
Frangitur, inque sinus scindit sese unda reductos.
Hinc atque hinc vastæ rupes geminique minan-
tur

In Coelum scopuli, quorum sub vertice late
Æquora tuta silent.

Ejusmodi visuntur in Sicilia Messinæ & in Gallia Marssi-
lis. *Boterus de Orig. Urbium lib. 1. c. 10.* & imprimis huc
referendus Portus Constantinopolitanus, de quo *vid.*
Hyppolitus à collibus de Increment. Urb. c. 5.

18. Artificiales Portus sunt quos ars sive industria hu-
mana obices quasi contra ventorum impetus struxit,
quales sunt in Sicilia Palermi, & in Italia, Genuæ: ubi
portus mole sexcentorum passuum, quo navibus sævi-
ente Africo, naufragio expositis succurratur, clauditur,
Antor Descript. Reip. Genuensis. Itemq. Buno in Notis ad
Cluver. Geograph. lib. 3. c. 36. n. 8. Boterus d. Orig. Urb. lib.
1. c. 10. Item Portus Ostiensis, qui semper, quoties alio
Portu non addito in historia Romana Portus nomina-
tur, intelligitur. *Panciroll. in Notit. Imp. Occid. c. 9. arg. §.*
2. Inst. d. 3. N. G. & C. de cuius structura à Julio Cæsare
propter difficultates sæpius omissa, à Claudio verò Im-
peratore perfecta vid. *Svetonius in vit. Imp. Claud. cap. 19.*
Formam & modum huiusmodi artificiales extruendi
portus non proponimus, Lectores ad Vitruvii Archite-
cturam, & qui hoc Recentiores sunt remittentes.

19. Cæterum de sumptibus ad extruendos portus con-
quirendis, brevibus. Scilicet cum hoc opus sit publicum,
quia

quia Civitati & Usui publico exstruitur, omnes conferre tenentur. *l. 7. C. d. Opib. Publ.* ita ut nemo licet alias privilegiatus, ullo dignitatis privilegio excusetur. *d. l. 7. Dn. Struv. Syntag. Jur. Civil. Ex. 50. & 80.* Imo nec ipsæ venerabiles Ecclesiæ & domus divinæ ab his collectis immunes sunt, quia exstructio seu Refectio Portus nec est opus sordidum, nec personale. *l. 7. C. d. SS. Eccles. Novell. 138. c. 3.* à quibus tantum immunes habentur. *l. 5. C. de SS. Eccles. Dn. Brunneman. ad l. 7. d. Opib. Publ. Itemq; ad l. 5. & 7. d. SS. Eccles.* Peregrini appellentes ad portum, cum hoc ipso securitate Portus maxime fruuntur, omninò quoque ad refectioem tenentur, cum secundum naturam incommoda ferre debeat, qui commoda sentit. *l. 10. ff. d. R. J. Dn. Brunnemann. in supra citatis locis. Dn. Marquard. de Jur. Mercator. lib. 2. c. 3. n. 2.* Ultimo 20. circa Definitionem Portus traditum est, lege publica Portum constitui; non quasi lex publica locum aliis idoneum portuolum reddat vel contra; sed propterea, quod talis navium secura statio jura portus non aliter, quam per publicam superioris Constitutionem consequatur.

Nam sicuti machina seu ædificium Portæ, jura Portarum eidem non tribuit, sed sanctio superioris, quia & diruta porta jura Portarum salva manent: Ita quoque in Portibus, qui Portis comparantur. *vid. Tholoz. de Republ. lib. 2. c. 9. n. 2. & seqq.* Locus in se Portus jura non habet, nisi eidem à superiori fuerint concessa. Et hinc destructo etiam portu, ejus jura & privilegia salva subsistunt. *argum. l. 20. §. 2. ff. d. S. U. P. ibiq; Godofred. lit. K. 22. it. argum. c. 2. cum ex injuncto X. d. N. O. N. Matthias*

de Afflictis d. Feudis ad cap. unic. 2. feudor. qua sunt Regalia.

CAPUT II. DE DOMINIO ET JURIS- DICTIONE PORTUS.

1. *Dominium quid?*
2. *Dominium ex possessione cæpit.*
3. *Naturalis possessio quid.*
4. *Quid Civilis*
5. *Origo possessionis.*
6. *Nulla fuit Communio primaeva.*
7. *Textibus Juris Civilis quid Juris Naturæ vel Gentium sit, firmiter non probatur.*
8. *Jus Gentium sæpe in Jure Romano jus Naturæ significat.*
9. *Argumenta nullam fuisse Communionem probantes, referuntur.*
10. *Dupliciter dicitur res Communis.*
11. *Quid in Romano Jure Res communis.*
12. *Quid in Eodem Res publica.*
13. *Principes hodie res publicas & Communes Regalium Constitutione sibi appropriarunt.*
14. *An jure hoc fecerint, quaeritur.*
15. *Membri primi Conclusio.*
16. *Jurisdictio quid.*
17. *Penes quem resideat.*
18. *An Princeps in propria persona jus dicere, an vero id Juris peritis committere debeat.*
19. *Jurisdictio portus in Republ. Romana cui commissa.*
20. *Comitis Portus munus.*
21. *Munus Centenarii portus.*

22. In Regno Suecia Jurisdi-
ctio portus est penes Col-
legium Admiralitatis.

23. Quinam Jurisdictioni
portus subsint.

24. Quinam Jurisdictioni
portus termini.

25. Cognitio Delicti in mari
commisi ad quem per-
tineat.

Dominium est Jus, quo quis de re sua pro arbitrio no-
mine suo disponere potest. *l. 21. C. Mandat. Novell.*
22. c. 2. Struv. Ex. XI. th. 4. Proprietas enim est forma-
lis Domini ratio. *l. 7. C. d. question. l. 69. ff. d. Usufr.* ita,
ut sine proprietate nullum verum Dominium consiste-
re possit.

Hoc Dominium, actuale scilicet seu in actu secun-
do, ex naturali possessione coepisse dicit Nerva *in leg. 1.*
§. 1. d. A. vel A. P. Naturalis hæc possessio est, quando
quis corpore vel facto aliquo possessionem apprehendit,
eique insistit. *l. 3. §. 1. & 13. ff. A. vel A. P. l. 1. §. 24. ff. d. vi*
& vi armata. Ut in contrarium plerumque Civilis est,
quando animo Domini possidemus eamque retinemus
cit. leg. 3. §. 1. & 13.

Hæ possessiones autem tempore Adami, statim
post translatum in eum à DEO totius universi Domini-
um, sensim, neque enim totum orbem simul occupare
poterat, coeperunt. Nec eo minus in omnes res Domi-
nium ipse acquisivit, quamvis omnes res actualiter non
possederit, quod actu possessionem omnium rerum ca-
pessere, easque ad usum suum adplicare vel noluerit,
vel non potuerit. Non aliter, ac ille qui animo Domi-
ni unum conclave palatii intravit, totum occupasse ju-
dicatur. *l. 3. §. 1. ff. d. Acquir. Possess. Puffendorff. Elem. Ju-
rispr.*

vspr. Univers. lib. 1. Definit. 5. §. 16. Nam prout res indigentis hominum sufficiebant, ita quoque vel priores vel posteriores occupationi fuere obnoxia. Fungibiles & quæ his similes, quarum usus in abusu consistit, adeoque nisi propriæ fiant, usui non sunt, viam occupationibus straverè, quod enim harum rerum quisque sic arripuerat, id ei eripere alter, nisi per injuriam non poterat. *Grotius d. J. B. & P. lib. 1. c. 2. n. 2.* Post, multiplicato genere humano, ob exquisitius vivendi genus electum, certa quibuslibet facta assignatione, etiam ipsis rebus immobilibus, fundis, agris &c. termini positi fuere.

6. Neque tamen antequam rebus istis termini positi communionem aliquam fuisse, à qua postmodum, distinctione Dominiorum accedente, recessum est, credimus. Cum id nec Poëtarum nec Historicorum quorundam autoritates evincant, utpote quæ vel fabulis innuntur, vel commoda explicatione dilui possunt. Nec quoque nos ut talem Communionem asseramus, adducet *l. 3. ff. d. J. & J. §. XI. Inst. d. R. D. l. 1. pr. ff. d. A. R. D.* & si qui alii textus sunt, in quibus Distinctio Dominiorum juri Gentium adscribitur. *I.* quia textibus
7. juris Civilis, quid juris Naturæ vel Gentium sit, firmiter probari non potest, nec etiam magis admittendi sunt, quam illi, qui de partu vel septimestri vel octimestri quid disponunt, vel etiam jus Naturæ in bruta cadere dicunt. *II.* Illis opponimus *§. 1. Inst. d. Oblig. ex delicto.* ubi furta jure Naturæ prohibita dicuntur; si enim hoc, sequitur, quod & à natura sit aliquod Dominium, cum furtum tantum rei alienæ fiat. *III.* quia non sequitur, Distinctio Dominiorum in jure Justiniano juri Gentium
- um,

um adscribitur. E. Naturale non est, 1. quia jus Gen- 8.
tium sæpe jus Naturæ significat. §. XI. *Inst. d. R. D.* 2.
quia alteram speciem juris Gentium, Primævum scili-
cet jus significare potest. 3. quia potest ab approba-
tione & meliori reformatione, quam à jure Gentium
habet, eidem adscribi, cum tamen à Naturæ jure in-
venta sit, quod in jure nostro non est infrequens. *vid.*
Franzkius Exercit. 1. quest. 6.

Quo tamen & nostram fulciamus sententiam, 9.
nullam fuisse Communionem statuentes, eam se-
quentibus corroboramus argumentis. I. Quia ad nul-
lam Communionis veram speciem, pristina illa, quam
vulgo prætendunt, referri potest communio. Du-
pliciter autem res Communis esse potest, vel ita, ut pro-
prietas apud plures pro indiviso sit, usus autem singu- 10.
lis communis, ut forum, theatrum: vel etiam ita, ut
proprietas plane nullius sit, usus autem promiscuus, ut
aër. Non priori modo communio fuit, quia Ada-
mo & Evæ uni hominum pari, totius universi Domi-
nium traditum: nec ulla ratio svadet, cur non Ada-
mo ut Individuo, sed ut speciei generis humani, Do-
minium traditum asseramus, cum à proprietate vocum
facile non sit recedendum. Nec ad secundam Com-
munionis speciem verius referri poterit, quia utique
non nudum usum sed Dominium verum translatum
esse, ipsa formula traditionis *Genes. 1. vers. 28. & cap.*
9. vers. 2. sufficienter indicat, & si hoc factum non
fuiſſet, inconvenientissime postmodum orta Distin-
ctione Dominiorum, sibi homines res approprias-
ſent.

C

II. Cum

II. Cum quarundam rerum usus in abusu consistat, re autem abuti nemo nisi Dominus possit, nec tamen quod quisque sic arripuerat, id ei eripere alter, nisi per injuriam, non posset, fatente ipsomet *Grotio d. J. B. & P. lib. 2. c. 2. n. 2.* quomodo quis vel rebus fungibilibus uti, vel etiam reliquos sine Domini jure excludere potuit?

III. Quia statim in filiis Adami, Caino & Abele distinctio Dominiorum apparuit, dum hic agrum coluit, hic pecora possedit, & quilibet horum de PROPRIO DEO sacrificavit. *Genes. 4. vs. 2. & 3.* Plures rationes si quis desiderat magno numero eas inveniet apud *Dn. Franzkium p. m. d. Ex. 1. quest. 6. Dn. Struv. Ex. 1. aph. 1. Synt. Jur. Feudal. Dn. Strauch. in Diss. d. Imperio Maris c. 1. Dn. Ziegler. in Not. ad Grot. lib. 1. c. 2. n. 2. Dn. Puffendorff. in Element. Jurisp. univers. lib. 1. Defin. 5. §. 12. & seq. Dn. Bæcler. ad Grot. lib. 2. cap. 1. pag. 38.*

Ut vero redeamus unde digressi sumus; Diximus hactenus occupationem fungibilium excepisse occupationem immobilium, propter insufficientiam & usum commodiorem: nihilominus tamen & post occupata immobilia, nonnullæ res veluti ex causa derelicti & ratione certi usus, vacuæ mansere, vel, quod tum divisionem facile non admiserint, vel, quod natura ita comparatæ fuerint, ut uno usurpante etiam alteri sufficientem potuerint præbere usum; quales sunt, mare, aqua profluens, litora &c. Nec tamen obstat quo minus etiam tales res respectu illius usus, quo ab initio aliquando liberæ à proprietate manserunt, postea occupari, & proprietati obnoxia fieri potuerint,

rint, quoniam Dominium totius orbis & quicquid in
eo continetur, Adamo & ab hoc posteris traditum
est.

Et hinc origo rerum, quæ in jure nostro Com-
munes dicuntur, repetenda venit, quæ sunt quarum
usus promiscuus, proprietas vero nullius est. §. 1. *Inst.*
d. Rer. Divis. Et quidem Communes dicuntur, non
exclusive ad proprietatem: sed quia usum quendam
præstant qui promiscuus est, & bestiis æque ac homi-
nibus communis. In nullius autem Dominio sunt,
non quasi in primæva Communionem perstiterint, sed
quia natura sua in proprietatem describi non potue-
runt, adeo, ut omnibus animalibus manserint Com-
munes ad usum necessarium. *Dr. Strauch. dissert. Ju-*
stin. 6. aph. 2. Tales res communes sunt aër, aqua pro-
fluens, mare, & per hoc litora maris §. 1. *Inst. d. R. D.*
An ergo & Portus erunt res communes? videtur
quod sic, quia æque maris particula portus est, *Mar-*
quard. d. Jure Mercator. lib. 1. cap. 17. n. 14. quàm litus,
quod propterea inter res communes refertur. *Ve-*
rum in l. 5. §. 1. ff. d. R. D. & §. 2. Inst. eod. Portus re-
bus publicis accensentur, quæ sunt, quarum proprietas
est alicujus populi, usus vero promiscuus. Idque
propterea quia Portus jam occupati, & in Principis
vel populi Dominio sunt: si enim occupati non es-
sent, cuilibet in iis ædificare permissum esset, quod
cum sine incommodo populorum fieri non possit, ef-
fectus, ex quibus æstimantur res communes, in portu-
bus non esse admittendos, placuit, ut propterea publi-
cis rebus adnumerentur. *Bachov. ad §. 2. Inst. d. R. D.*
Ludovell. ad cit. §. 2. Item Voet. ibid. Atque hæc qui-

dem circa portus quoad ipsorum Dominium, Jure Romano obtinent.

13. Hodie vero Principes adaugendo eorum fisco, qui præcipuum sustentaculum dignitatis est *arg. l. s. C. ad Leg. Jul. Majestat.* Itemque quo publicis necessitatibus subveniant, truculentas hostium incursiones avertant, totamque Rempublicam in statu tranquillo conservent, Res has Communes & Publicas, supra descriptas, Regalium Constitutione, sibi met fere appropriarunt.

14. Quod, jure an injuria Principes fecerint, non sine dubio quaeritur? Nos optimo jure res illas ad se Principes traxisse, constanter asseveramus: quia hoc ipso nemini damnum intulere, nec magis in reliquos injuriosi fuere, quam illi, qui res nullius occuparunt: nam res hæc, quia communes, h. e. in nullius adhuc Dominio fuere, libere occupari potuerant. Quinimo, hæc ipsæ res adhuc quasi communes remanerunt, nam quamvis iis tantum utantur Principes, reditusque ex illis suos faciant, hos tamen, dum vel ad conservandam Majestatem, vel ad salutem Reipubl. promovendam, impendunt, aliorum potius causam agere videntur; quia aliàs alia contributione sumptus istos publicos facere deberent ii, qui sibi res Communes ereptas esse conqueruntur. Nec obstat quod jura Naturalia sint immutabilia. §. XI. *Inst. d. J. N. G. & C.* hæc autem jure Naturali Communia sint §. I. *Inst. d. R. D.* Adhibita enim distinctione juris Naturalis qua in Permissivum & Præceptivum dividitur, hæc sufficienter resolvuntur. vid. quæ his convenientia habet *Grotius de J. B. & P. lib. 2. cap. 2. n. 5.*

Con-

Concludimus ergo, ratione Dominii Portus se. 15.
cundum jus Romanum ad Publicas res referri; Po-
sterioribus autem temporibus, maximè quoad iura in-
ter Regalia esse relatos. 2. Feud. 56.

Jam ad secundum hujus Capituli Membrum, de 16.
Portus jurisdictione. Jurisdictio in genere est Pote-
stas dijudicandi causas ad judicia spectantes *Struve Syn-*
tagm. jur. Civil. Ex. 4. th. 49.

Hæc potestas, uti semper ab eo, penes quem τὸν
νῦν in Republica, dependet, ita & hic Ejus erit Por-
tus jurisdictio, cujus est Portus Dominium. Nam
sicuti leges ferre, latas interpretari, Majestatis est; *l. 1.*
l. final. C. d. LL. Sic quoque secundum illas jus dicere,
Ejus erit: quia omnis potestas Legum Principem re-
spicit. *d. l. fin. C. d. LL.* & alias frustra latæ essent leges,
nisi qui eas tulit, haberet potestatem exequendi & in
delinquentes animadvertendi, ut ait *Jacobus VI. Rex*
Angliæ lib. 2. Institution. Regia.

Ast quia nec è re est Reipubl. nec è Dignitate 18.
Principis ipsum à majoribus Reip. negotiis avocatum,
levibus privatorum litibus implicari; *l. 32. pr. C. d. Ap-*
pell. & Consultat. ne quando similem cum Claudio
Imperatore fortunam experiri necesse habeat, quem
è Tribunali descendente Causidici non solum voce
revocabant, sed & lacinia rogæ retenta, interdum pe-
de apprehenso retinebant, *Svetonius in vita Imp. Clau-*
dii c. 15. Optime hæc juris dicendi Potestas quibusdam
juris peritis à Majestate committitur *Sutholt. Diss. d. Ju-*
risdict. aph. 92. Et quidem, prout suæ Reipubl. consul-
tum Princeps judicabit, ac vel uni vel collegio inte-
gro omnem vel certarum tantum causarum, hanc juris
dicendi concedet potestatem. C 3 In

19. In Republ. Romana Jurisdictio Portus Ostien-
sis fuit penes Comitem Portus & Centenarium Por-
tus, seu Limenarcham. Comitibus Portus, qui Præfe-
cto Vigilum suberat, munus erat, prospicere, ne cui
20. injuria in portu inferatur, tum curam mercium Ro-
mam vehendarum habebat, horrea portus, in quæ
advectum frumentum condebatur, curabat, & ut
Saccarii seu Bajuli soli, merces in portum vectas, ju-
sto pretio comportent, providebat. De quo Co-
mite Portus ejusque officio vid. plura ap. *Cassiodorum*
lib. 7. formul. 23. l. 1. Cod. Theodos. d. Saccar. Port. Rom.
l. 1. C. Th. de Patron. horreo port. Panciroll. in Com-
ment. in Notitiam Imper. Occident. d. Comite Portus.
cap. 9.

21. Centenarius Portus erat, qui cum 100. plus mi-
nus militibus portum tuebatur. Hunc *Justus Pau-*
lus in l. 4. ff. d. Fugitiv. Itemque l. 18. §. 10. ff. d. Mu-
neribus. Limenarcham vocat, quasi Portus Præfe-
ctum. A *Cassiodoro lib. 7. varia.* Portus Vicarius di-
citur: Hujus munus, prout *Idem Pancirollus in Comm.*
in Notit. Imp. Occid. c. 18. & de Magistr. Municip. c. 18.
describit, fuit; lites peregrinorum & Civium ibidem
dirimere, & latrones ac delinquentes detinere,
vid. citat. l. 4. ff. d. fugitiv. ibique Godofred. in Not.
margin.

22. In Regno Sveciæ & alibi jurisdictio Portuum
est penes autoritate Publica constitutum Collegium
Admiralitatæ, utpote quod, teste *Loccenio d. jur. Ma-*
ritimo lib. 2. c. 2. n. 2. & seqq. negotia, quæ ad classis
publicæ extructionem, armaturam & expeditionem
spe-

spectant, una cum Navalium & Portuum munitione
& Conservatione tractat, & paulo post addit *citat.*
Loccen. Habet idem Collegium suum forum, ac
Tribunal, quo res ad justitiam & disciplinam navalem
facientes, devolvuntur. Alibi aliter fortean juris-
dictio Portus exercetur, quod ulterius deducere non
vacat: cum Nobis per superius tradita sufficiat, pos-
se Principem pro necessitate suæ Reipubl. quibus &
quomodo velit jurisdictionem exercendam com-
mittere. In quos autem illi, quibus jurisdictione Por-
tuum commissa, jurisdictionem suam exercere pos-
sint, & qui termini jurisdictionis Portus sint, quæri-
tur?

Quod primum attinet, dicimus omnes illos ju-23.
risdictioni Portus subjectos esse, qui in illo morantur,
sive sint subditi illius Principis, sive non, sed Exteri,
quia hi, hoc ipso quod Portum ingressi sunt, subditi
temporarii fiunt; quoniam ad gubernationem po-
puli moraliter necessarium est, ut qui ei vel ad tem-
pus se admiscant, quod fit intrando territorium, ii
conformes se reddant ejus populi institutis. *Grotius*
d. J. B. & P. lib. 2. cap. 1. num. 5. Ita ut non tantum
personæ subditi temporarii sint, sed & bona in por-
tum alienum advecta, alienæ submittantur potesta-
ti. Ex quo principio omnino probandum venit
factum Elisabethæ Reginae Angliæ, quando inter-
posita cautione, à peregrinis mercatoribus pecuni-
am in portus Anglicanos advectam mutuo sumebat.
De quo videatur *Cambden in Annalibus Anglicis sub*
finem

finem anni 1568. Itemque Dn. Bæcler. in Not. ad Gro-
tium in lib. 1. cap. 1. pagin. 118. Legatos tamen aliun-
de missos ab hac Jurisdictione excipimus; per ea quæ
tradit Grotius d. lib. 2. cap. 18. n. 4.

24. Ad secundum, quod terminos jurisdictionis
concernit, hos non terminos portus statuimus, sed
ulterius usque ad duorum dierum iter extendimus,
ita ut etiam delictum in mari perpetratum ibi puni-
endum sit, cujus portui locus ille maris, ubi deli-
ctum commissum, propinquior est. *Loccen. d. jur.*
Marit. lib. 1. cap. 4. num. 6. Rutger. Roland. d. Com-
missar. part. 4. lib. 2. num. 19. cap. XI. Rodericus Zuarius
d. Usu Maris Consil. 1. num. 1. & 3. Quod si vero De-
lictum in mari inter duas urbes æqualiter distantes
perpetratum sit, cognitio ejus ad utramque per con-
cursum jurisdictionis pertinebit, quia in confinio
delictum commissum, quod est commune utrius-
que Civitatis. *Loccen. cit. loc. Dn. Carpzov. Pract.*
Criminal. part. 3. quest. 110. num. 37. Treutlerus
Volum. Disp. 1. Disp. 19. thes. 4. ibique
Bachov.

CA-

CAPUT III. DE JURIBUS PORTUS CIR- CA NAVES ADVE- NIENTES.

SUMMARIA.

1. Portus comparantur Por-
tis.
2. Portus quo sensu dicatur
occupatus.
3. Prohibitio portus inter-
dum est causa belli.
4. Usus portus quis.
5. Hostes à portibus nostris
omni jure arcemus.
6. Nec minus hostium fæde-
ratos.
7. Ut & Piratas.
8. Navis portum ingredi-
ens portus Jurisdictioni
se subdit.
9. Navis portum ingredi-
ens vela submittet.
10. Velorum demissio jam o-
lim innotuit.
11. Est duplex.
12. Velorum demissio non im-
portat subjectionem.
13. De signis ad securitatem
navigantium in mari
erectis.
14. Pilote qui dicantur.
15. Noviter adveniens quis
sit, unde veniat, in
Portu significabit.
16. Importandarum merci-
um cura habenda.
17. Adveniens magister Na-
vis Epistola adserto-
ria instructus sit.
18. Ob sumptus in securita-
tem navigationis, &
conservationem por-
tus faciendos, equum
est à navigantibus ex-
igere vectigal.
19. Vectigal quid.
20. Cui competat jus Vecti-
galium.

D

21. Pr.

21. Pœna illorum qui vectigalia rite non instituta extorquent.

22. Defraudans vectigalia furtum committit.

23. Jus Vectigalium in Imperio Romano penes quem.

24. Quarum rerum vectigal exigi debeat ex fine Reip. estimandum.

25. Cavebit Princeps ne nimis dura exigat vectigalia.

26. Vectigal regulariter in pecunia consistit.

27. Qualis pecunia præstanda.

28. Vectigal omnes solvere tenentur nisi sint immunes.

29. Recensentur persona à solatione vectigalium immunes.

30. Recensentur res quarum non solvitur vectigal.

31. Pœna illorum qui vectigalia defraudant.

32. Solutio questionis, an nauta ex necessitate aliqua in portum devium delatus, ejus loci vectigal solvere teneatur?

I. **P**ORTUS portis comparari jam superius cap. 1. in fine ex Tholozano lib. 2. d. Republica c. 9. n. 2. & sequent. diximus, illæ enim prout aditum ad civitatem præstant, ita per hos ad ipsam pervenimus regionem, & hinc plurima Portarum jura Portibus etiam competere vix dubium erit. Exemplum aliquod dedimus in d. cap. 1. aliud addere svadet materia, hoc Capite tradenda, jura scil. portuum singularia circa Naves advenientes; ubi magna quoque inter jura Portuum & Portarum apparet convenientia; Una etenim causa est, quæ advenientes & à portu & à porta arcere vel non arcere potest: Usus scil. horum omnium, quantum libertas commerciorum, securitasque publica patitur, communis. Et quam

quamvis occupari & in Dominio esse Portus, dixerimus supra, hoc tamen ultra Imperii & jurisdictionis Dominium extendendum non est, cum usus omnibus communis relinquendus sit, *Sixtinus de Regalib. 2. c. 3. n. 35. Marquard. de Mercat. lib. 1. c. 17. num. 18.* non secus ac viæ publicæ, quæ, quamvis in Dominio sint, nihilominus tamen illarum usus omnibus est promiscuus. *l. 24. pr. ff. de Damno Infecto. Dn. Strauch. Dissert. de Imp. Mar. c. 8. n. 1.* Idque propterea, ne Commercio- rum usus, societatis humanæ conservandæ gratia inventus, impediatur, aut restringatur, quod fieret, communi portuum usu negato. Nam si Commercia libera esse debeant, utique etiam ea libera sint necesse est, sine quibus commode exerceri non possunt, ut sunt navigatio & portuum usus. *vid. Loccen. d. jur. Marit. lib. 1. c. 3. n. 2. & seqq.* Hinc justa quoque bella ob mare clausum, portum prohibitum, commercia negata orta esse docent exempla Megarensium in Athenienses. *Thucid. lib. 1. Diodorus Siculus lib. 12. Bononiensium in Venetos. Carolus Sigon. lib. 20. d. Regno Italia.* Castellanis etiam in Americanos has justas potuisse belli esse causas cum *Franc. Victoria de Indis part. 2. n. 2. 3. 4. putat Grotius d. Mari libero c. 1. & Dn. Marquard. cit. loc. lib. 1. cap. 15. num. 3.*

Appellere itaque & exonerare in portu merces, vel alio modo concessio portu uti cuivis licebit, dummodo quis non in detrimentum civitatis eo utatur, vel statutis Civitatis vim inferat. *arg. l. 1. §. 12. ff. de fluminib. l. 24. princ. ff. de Damno Infecto.* Non enim inficias iri potest, hunc portuum usum eousque non posse extendi, ut pactis legibusque commercia non

restringi, maria & portus per vectigalia & portoria
non coarctari queant. *Loccen. d. tr. lib. 1. cap. 10. per so-*
num.

Lex enim Civilis etsi nihil potest contra Naturæ
jus permittere, aut prohibere, potest tamen libertatem
naturalem circumscribere & vetare quod naturaliter
licebat. *l. 6. ff. d. J. & J. Grotius d. J. B. & P. lib. 2. c. 2.*
5. num. 5. Sic hostes à portibus nostris omni jure arce-
mus, quos enim jure expellimus, hos quoque jure ad-
mittere non tenemur: maxime cum omnium fortis-
simum jus, Naturæ scil. nobis, hostibus nostris nocen-
di, etiam in infinitum concedat potestatem, prout *Gro-*
tius lib. 3. d. J. B. & P. sæpius inculcat.

5. Pari jure etiam hostium nostrorum foederatos à
portibus nostris repellimus. Imo & ipsos qui instru-
ctis copiis, unde justis timoris & detrimenti suspicio
generari possit, portum ingredi volunt. Nam quam-
vis jus intrantium, metu illorum, qui illos non admit-
tere volunt, non tollatur, dicente *Grotio d. tr. lib. 2.*
c. 2. n. 13. attamen nisi metus justus eximatur, sufficiens-
que cautio præstetur, non admittendos esse arbitror.
Reipubl. enim incumbit prudenter cavere ne quid de-
trimenti Resp. capiat, & cum difficilius sit hostem ad-
missum ejicere, quam non admissum fugare, melius
utique erit rem salvam servare quam post vulneratam
causam remedium quærere *arg. l. 5. C. in quib. Causis*
Restitut. necess. non est. Unde etiam in foederibus non
raro cautum est, non esse jus appellendi ad portum,
plagas, promontoria alterutrius, cum tali numero na-
vium aut armatorum, unde justis timoris & detrimen-
ti suspicio oriri possit, nisi ex permissu ejus, sub cujus
di-

ditione loca illa sita sunt, aut nisi tempestatibus alia-
que necessitate delati illuc fuerint. *vid. Induc. Hispan. &*
Ordin. fœder. Belg. Ao. 1609. erectas art. 12. & seqq.

Piratis Commoditatibus Portuum uti, adeo con- 7.
cedendum non est, ut potius ad poenam rapiendi sint,
qui jam ipso facto ob publicam pacem fractam in Ban-
num imperiale inciderunt. *Reichs Absch. de Anno 1559.*
S. damit dann hinführo Huc pertinet utile institu-
tum, ut piratis ad portum appellentibus non permitta-
tur istic vendere bona spoliatorum, nec alias emere,
sed nave & bonis istis sub arresto & tuta custodia posi-
tis, reserventur rapta in utilitatem læforum & eorum
quorum interest, iis restituenda, si sufficientibus do-
cumentis probent esse sua. Hujusmodi institutum
refert *Loccen. d. Jur. Marit. lib. 2. c. 3. num. 7. inter Re-*
gem Anglia Henricum & Philippum Burg. in pact. Com-
merc. c. 16. constitutum esse. Exceptos tamen hoc lo-
co volumus illos, qui vulgo *die Capers* dicuntur, hi
enim nomine Piratarum non veniunt.

Navis ergo Portum ingrediens, cum per hunc in- 8.
gressum jurisdictionem Portus profiteatur, uti supr. c.
2. assertum, legibus portus convenienter ut agat, ne-
cesse erit. Ac proinde, quod fere in omnibus por-
tibus, imprimis qui castellis muniti sunt, receptum
est, Demissione velorum, vel tormenti explosione,
adventum suum, aliqua quasi salutatione significa- 9.
bit.

De hac velorum submissione, vulgo *das Seeegel* 10.
streichen norandum, non novum esse inventum, sed
eandem jam olim innotuisse, quippe de ea *Appianus*
lib. 6. Civilium testatur, ubi *Domitii, Anobarbi & An-*

tonii Prætorix naves casu sibi obvia. Itemque probat
Lipsius d. Elect. c. 23. Est autem duplex: fit enim, vel
ita, ut superior pars mali submittatur moxque iterum
11. attrahatur, Daß im Mittel Mast die Oberste Flag-
ge ein wenig herunter gelassen / und bald wieder auf-
gezogen wird; vel etiam wenn das Top-Seegel halb
hernieder gelassen und nicht ehe bis man einen Ca-
nonen Schuß weit in der See ist / wieder aufgezo-
gen wird / dafern die Schiffer nicht wollen pro contuma-
cia einen jeden Schuß / der nach ihnen geschiehet / mit
einem Rosinobel lösen. *Stypman. d. jure Maritim. p. 5.
cap. 1. num. 21.*

12. Observatur hæc velorum Demissio non tantum
à navibus portum intrantibus, sed quoque ab iis, qui
castrum præternavigant, vel etiam bellicas vel Regias
naves obviam habent. *Marq. lib. 2. c. 5. §. 46.* Neque
tamen vela demittere ullam subjectionem importat,
quanquam posteriori modo facta demissio, majorem
contestetur reverentiam: nam transeuntes vel appel-
lentes peregrinæ Majestati reverentiam exhibentes, id
non in subjectionis sed potius in Reverentiæ & grati-
tudinis signum faciunt, quod iter sub Principis auspi-
cio consummare licuerit. Sic Regis Sveciæ naves
Croneburgum prætervehentes, vela demittunt, quod
tamen in signum subjectionis fieri asserendum non
est, ut potius pro benevolentia, salutationis & amici-
tiæ indicio reputandum sit. *Stypman. p. 5. cap. 1. n. 21.*

Et cum hæc, indeterminata imprimis Velorum
demissio, sæpe lites excitavit, cum Principes id quod
benevolentia tantum signum, adeoque in arbitrio ex-
hibentis situm erat, sibi necessario competere contende-

de-

derent, imo ex omissione etiam belli causam præten-
derent, quale quid accidisse inter Anglos & Belgii fœ-
derati Hollandos, ubi daß der Hollendische Admiral
nicht hat zu erst die Seegel streichen wollen/ inter a-
lia belli causam fuisse notat *Stypman. loc. cit.* sub certo
pacti modo, si conveniri inter Principes non possit,
definiri solet, quod factum est in pactis Regis Sveciæ
& Daniæ d. 10. 1643. art. 5. 14 & 15. *Loccen. d. jur. Marit.*
lib. 1. c. 4. num. 10. vid. der See-Tractat inter Regem
Gallia XIV. & Civitates Hanseat. art. 7. quem Tractatum
invenies ap. Marquard. Tom. 2. pag. 31.

Velis demissis, portui appropinquans navis, ne in 13.
loca periculosa incidat, diligenter signa erecta, quæ,
pro diversitate necessitatis, tonnis albis vel nigris, sti-
pitibus coronatis, anchoris, signoque crucis, deno-
tantur, observabit. De quibus signis eorumque fi-
guris *vid. Stypm. d. jur. Marit. p. 3. cap. 9. n. 47. & seqq.*

Magistratus interim portuum sedulo curabunt,
cum propter inconstantem maris fluxum atque refu-
xum, mare hinc inde vicissitudines accipiat, quo signa
hæc pro conditione temporis ex uno loco in alium
transferantur; quod si tamen hoc factum non sit, vel
etiam ob tempestatem fluctusque signa illa non appa-
reant, illos, quos vulgo Pilotas dicunt, & sunt vel pi-14.
scatores vel aliæ locorum istorum gnaræ personæ, na-
vi, qui eandem per vias tutas ad securam portus statio-
nem adducant, obviam mittent. Pretium quod hisce
Pilotis pro opera exhibita solvitur, Avaria Commu-
nis, Germanicè *Lothmansgeld*/ seu *Pilotengeld* di-
citur; & opponitur Avariaæ grossæ sive grandi, quæ est
Contributio propter merces tempestate urgente le-
vanda

vandæ navis causa in mare jactas. l. 2 ff. ad leg. Rhod. d. jactu. Ibiq; Comment. Hoc Pretium, si infra lex marcas flandricas fuerit, à magistro navis solvitur, si vero summa sex flandricas marcas excedat, Grossæ Avariæ der Haveren adscribitur. Marquard. lib. 3. c. 4. n. 21.

15. Deducta jam Nave in portum, Naucerus, unde veniat, quo tendat, quidve vehat, deponet. arg. l. unic. C. d. Littor. & Itiner. custod. lib. 12. Nam cum Reipubl. intersit scire, qui, quales & quot advenæ in Republica vivant, insuper etiam qui eam transeant, & quo tendant, an ad amicos, an ad hostes, & quid ibi negotii gerendi habeant: vix laudem vigilantia merebit is, qui hæc ex advenientibus quærere negligit: quippe & nupera exempla prostant, promiscuas & securas peregrinorum admissiones, sæpius stratagematum, quibus insignes urbes & regiones occupatæ sunt, occasionem dedisse.

16. Maximè autem curam habebit Princeps rerum importandarum, & in eas diligentem instituet inquisitionem, ne ex his Reip. sua detrimentum sentiat. Quæ vero res importari debeant vel non, id ex fine suæ Reipubl. prudenter æstimabit: non enim omnibus omnia conveniunt. Ulterius hic digredi, instituti nostri non est, nec enim illa præcisè ad jura Portuum faciunt: breviter tamen de nostra Germania putamus optime ei posse consuli, si exoticus vestium luxus, hætenus cum summa Seculi nostri pernicie, regionibus nostris importatus ulterius non admitteretur, vel etiam, si ad instar nuperi Edicti Batavici impositis gravissimis vectigalium oneribus, delicatuli ab hisce luxu inservientibus rebus, emendis, deterriti, iponte abstinerent.

Quod

Quod ni fiat, metuendum, ne attenuatis jam non privatorum, sed & Provinciarum facultatibus, omne Germanorum aurum & argentum in linum & lanam degeneret, quod jam suo tempore ominabatur *Besoldus de arario c. 4. §. 10. n. 1.*

Insuper præter Explicatam denunciationem, 17.
Quod Genus? Unde Domo? Pacemne, ferat an arma? passim hodie necesse est, ut magister Navis à sui loci magistratu literis Commeatus, aut passus maritimi, Epistolaque adfertoria vulgo certificationem dictam, quæ omnium mercium accuratam continet consignationem, instructus sit, quo hac Portus Præfecto exhibita, ac speciali professione, visitatione ac Excussione subsecuta, Idem Præfectus exinde certior fiat, quæ & quales importentur merces, ac ne aliud pro alio profiteatur, solvendorum vectigalium vera ratio haberi possit *l. 16. ff. d. Public. & Vectigal. Loccen. lib. 1. c. 7. n. 5. Marquard. lib. 2. c. 4. n. 46.*

Multifariam esse Reip. Curam circa Portum hinc 18. inde est dictum. Ipsius enim est securitatem transitus, Stationis & Navigationis præstare, Portus, si naturales non sunt, extruere, extructos reparare, omnes diligenter purgare, ne arenis ab æstu maris injectis, expleantur, hocque Usus Portuum impediatur: quo pertinet Lex Batavorum, ne quis in portu exoneret navem saburra onustam, vid. latius *das Hollendische SeeRecht pag. mihi 156.* Hæc & similia cum sine maximis sumptibus non expediantur, justum est pro recepto hoc onere æquum vectigal exigere à navigantibus securitate commodisque Portuum fruentibus. *Grotius lib. 2. c. 3. n. 14.* Vectigal s. respectu est fructus maritimi 19.

E

Im-

- Imperii pro securitate transitus & onere tuendæ navigationis, personis vel mercibus impositus. *Dn. Struch.*
20. *d. Imp. Maris. c. 7. n. 1.* Maritimi Imperii dixi esse fructus, nec enim ab alio quam qui Imperium exercet, & cui ab ipso concessum est, vectigalium fructus percipi possunt. Hic enim tantum vectigalia nova constitucere, præcedentia reformare, & his vel aliquid addere vel deminuere potest. *l. 10. ff. d. Publican. & Vectigal.*
21. *l. 3. C. Vectigal. Nova Instit. non posse.* Quod adeo verum est, ut extorquentes nova vectigalia à Majestate non instituta, pœna legis Julæ de Vi publica teneantur. *l. fin. ff. ad Leg. Jul. d. Vi public. & per l. 9. §. 5. ff. de Public. & Vectig.* extortum cum pœna tripli restituere debeant, & amplius extra ordinem adhuc plectendi sint, alterum enim utilitas privatorum, alterum vigor Disciplinæ publicæ postulat. Imo nec ad id solvendum in Conscientia quisquam obligatur; cum alias vectigalia legitime constituta defraudans, non minus
22. coram DEO, quoad exonerationem conscientiæ suæ ad solutionem teneatur, quam si rem alienam abstulisset. *Zæsius ad tit. ff. d. Publ. & Vectigal. n. 20. Rosenthal. d. feudis conclus. 5. c. 43. n. 2. & imprimis Covarruvias ad cap. Peccatum part. 2. §. 5. per totum.* In Imperio Germanico olim ad Imperatoris Reservata jura vectigalium spectabant. *R. A. zu Regenspurg de Ao. 1576. §. dadurch dan 127. & seqq.* Hodie non aliter quam cum consensu Electorum (& quidem novissimè singulorum: Capit. Leopold. art. 21.) Imperator vel nova institucere vel instituta augere potest. *Capitulat. Ferdinandi III. art. 20. dict. Capit. Leopoldi art. 20. & 24. Instrum. Pactis Osnabr. §. 9. ibi: de Consensu Elector. Bur-*
- gul-*

*guldenf. ad d. Instr. Pac. part. 3. Discurs. 12. n. 4. Immu-
nitates quoque à vectigalibus Principum non debere
temere ab Imperatore concedi, Principes statusque
Ao. 1658. ad Capitul. Leopoldi art. 22. & 24. monue-
runt. daß in den Zoll Sachen keine Exemptiones, Befehl
und Privilegia zu Præjudiz Ihrer der Chur Für-
sten/ Fürsten und Stände Zollgerechtigkeiten / sie
seyn zu Wasser oder zu Lande zu gestatten. Eitel
Friedrich von Heerden/ in der Grundfest des H. R.
R. p. 303. arg. d. §. 21. c. Leopold.*

His præmissis quarum rerum Vectigal exigi de-^{24.}
beat, videndum. Et quidem hic ante omnia obser-
vandam, nativa Reipubl. bona quæ ab exteris deside-
rantur, nec aliunde peti queunt, vectigalibus commo-
de onerari posse. Quod si vero bona quædam, ab a-
liis etiam populis haberi possunt, tantum abest, iis ex-
portandis gravius aliquod vectigal esse imponendum,
ut potius opera sit danda, quo concessa vectigalium
immunitate, hoc genus commercii ad se quam maxi-
mè attrahatur, quo plurima exportentur. Nam hac
ratione ab iis qui exportant, solent multa inveni, quo
civium Divitiæ crescere possunt; qui exinde aptissimi
redduntur, variis aliis tributorum generibus publicam
egestatem necessitatemque sublevare.

Porro circa rerum importandarum vectigal iti-
dem prudenter judicabit Princeps, an sua Reipubl. iis
rebus carere possit, an non, sin prius, graviora uti-
que vectigalia iis imponere potest, si non, laborandum
qua fieri potest sedulitate, ut earum rerum vectigal mi-
nuatur. Ab informi vero & rudi materia, quæ à Pe-
regrinis advehitur, itidem amoveatur aut tamen mi-

nuatur portorium, quoniam Cives ex rudi materia, arte formata, plerumque multo majorem capere possunt utilitatem, quam illi qui materiam istam venderunt. E contrario augendum vectigal rudis materiae exportandae, augendum quoque vectigal fabrili-um, lanificorum, & omnium opificiorum, quae aliunde advehuntur: ut videlicet Cives ipsi eadem facere consuescant, & opifices qui ea commodè tractare possunt, alliciantur. *vid. Arnisæi Doctrina Politica lib. 2. c. 5. Boxhorn. Inst. Politic. lib. 1. c. 10. §. 18. & in explanatione hujus Paragraphi, tum ipsum Autorem, tum Hornium.*

25. Cæterum cum omne vectigal, licet tenuè, odiosum sit, Prudentis Principis erit, videre, ut id ita rebus accommodet, ne sentiat multum populus sibi quid detrahi, mollia quantum licet ex necessitate imponet tributis nomina, quo facilius ea privati admittant: iisque regulis conformem se Princeps gerat, quas lenire necessariorum tributorum invidiam, docet *Forstnerus ad l. 4. Taciti circa finem p. mihi 401. & seqq.* In qua arte, ut & in inveniendis ingeniosissimis vectigalibus, quorsum Chartæ sigillatæ vectigal refero, quam maxime Batavi cum Italis excellunt. *Boxhorn. citat. loc. ibiq. Horn. in Notis.*

26. Utrum autem vectigal in pecunia consistere, an vero ex ipsis rebus seu speciebus pars quædam præstari debeat, quæritur? Et quidem, in pecunia consistere vectigal præter consuetudinem ubivis fere receptam, quæ in vectigalibus utramque facit paginam *l. 4. §. 2. ff. d. publ. & Vectig.* vult finis institutorum vectigalium, secu-

securitatis commerciorum præstatio, qui finis, non
tam variis mercium generibus, quam parata obtinetur
pecunia. Facit huc *l. 5. C. de Vectigal.* ubi pro rebus vecti-
gal solvi debere dicitur, aliud igitur erit res pro qua
solvitur, & res quæ solvitur. *Sixtinus d. Regalib. lib. 2.
c. 6. n. 80.*

Cum injuria itaque conjunctam putamus eam ve-
ctigalium exactiorem, cum in locis quibusdam mer-
catores vel Nautæ cerevisiam vel vinum vehentes, ipsa
aperire dolia & vini vel cerevisiæ partem præstare co-
guntur. Sequitur enim hanc evacuationem corruptio
potus, dum vasis plerumque impuris adhibitis, nautæ
dolia replere soleant. Accedit quod hoc ipso Nautis
ad fraudes, furtaque facienda occasio detur. *Mar-
quard. d. Jure Mercat. lib. 2. c. 3. n. 52. Sixtinus d. l.*

Qualis autem pecunia solvenda sit, an aurea, an
argentea, an vero currens, ex consuetudine inducta
judicandum est. Possit enim Principem optimæ for-
tis pecuniam vulgo **Bancken Geld** loco vectigalis ex-
igere, dubium non est.

Ritè Constitutum vectigal omnes præstare te-
nentur. *l. 5. & 7. C. de Vectigal.* nisi vel ipsæ personæ
vel ipsæ res expresso immunitatis privilegio gaudeant.
Videbit tamen Princeps, ne temere & sine causa ejus-
cemodi immunitatis privilegia concedat, & hoc ipso
aliorum contribuentium causas eo duriores reddat.
Mulum enim facit ad leniendum odium vectigali-
um, si omnes Cives ex æquo illud perferant.

Personæ autem à Vectigalibus immunes sunt 1. 29.
Fiscus. *l. 9. §. 8. ff. de public. & Vectigal. 2.* Præsides
Provinciarum, si res ad suos usus advehi mandaverint.

l. 4. §. 1. ff. d. t. 3. Hodierno Jure Consiliarii, aliique
 ad consilium Imperii Deputati, & horum familia.
R. A. d. A. 1500. §. Item solle alle so in des Reichs Re-
 giement gehören aller Tax/ Zöll und Ungeld frey
 seyn. 4. Legati *l. 8. C. d. Vectigal.* in quibus tamen im-
 munitas ita restringitur, ut immunes quidem sint pro
 speciebus exportandis, pro iis vero quas non sui usus
 gratia important, solvere teneantur. Rationem di-
 versitatis hujus legis dicit esse *Dn. Brunnem. in Comm.*
ad d. l. 8. C. Liberalitatem Principis, & quod antequam
 legationem expedierint, non constet, an Legati sint,
 & qua de causa venerint. Privilegiatis quoque per-
 sonis accedunt 5. Ecclesiastici, & ipsæ Ecclesiæ in re-
 bus propriis, in quibus nulla exercetur negotiatio. *l. 5.*
C. d. SS. Eccles. c. quanquam. 4. d. Censibus in 6to 6. Hospi-
 talia. *Roland. d. Commiss. p. 4. l. 2. c. 5. n. 36.* 7. Profes-
 sores, Doctores, & Studiosi, quadruplici pœna præter
 dati restitutionem in publicanos constituta, qui ali-
 quid his eripiunt; gaudent enim isti Clericorum pri-
 vilegiis qui omnino immunes sunt à talibus imposi-
 tionibus. *arg. d. l. 5. ubi nihil extraordinarium super in-*
dictum c. de S. S. E. cap. 4. X. de cens. c. 1. X. de immuni-
tat. Eccles. Commentatores ad Authent. Habita C. ne fi-
lius pro Patre.

30. Præterea ultra personas enumeratas etiam res
 quædam à præstatione vectigalium immunes haben-
 tur, cujusmodi sunt 1. Res Exercitui paratæ *l. 9. §. 7.*
ff. d. Publican. & Vectig. Ratio est, ut hac immunitatis il-
 lecebra ad Commeatum Exercitui præstandum, adeo-
 que publicum bonum promovendum, excitentur
 mercatores 2. Res quæ ruris exercendi gratia vehun-
 tur,

tur, propter singularem Agriculturæ favorem, *l. 5. C. de Vectigal.* ob quem nec pignoris loco tradi vel accipi possunt. *reg. l. 7. 8. & Auth. Agricultores C. quæ Res pignor. oblig. poss. vid. Preusch LandRecht lib. 4. tit. 5. art. 2. §. 3.* Denique 3. rebus immunibus adscribuntur res, pro quibus nunquam antehac præstitum vectigal. *l. 9. §. 9. de Publ.* in vectigalibus enim consuetudo spectanda est. *d. l. 4. §. 2. ff. d. t.*

Et hæc quidem se ita jure Communi habent, alicubi tamen ob quotidianam ferè in conservandis pontibus & fluminum ripis contra vim & impetum aquarum, difficultatem, hæc immunitatis privilegia cessare posse, & omnes promiscuè vectigal solvere teneri, nec juri nec æquitati adversari arbitror.

Visis jam Personis quæ ad præstandum vectigal te- 31.
nentur, & qui ab hoc immunes sunt, restat ut de poenis illorum, qui vectigalia defraudant, brevibus agamus. Defraudantur autem vectigalia vel ab ipsis publicanis, pecuniam in privatos convertentes usus, qui legis Juliæ de Residuis rei sunt. *l. 2. ad leg. Jul. Peculatus.* vel etiam à prætervehentibus, à præstatione vectigalium se subducentes, quorum poena est amissio rei occultatæ & non professæ, hæc enim in Commissum cadit. *l. 18. princ. 14. l. 16. §. 3. ff. d. Public.* quamvis postea vectigal solvere paratus sit. *l. 16. §. 3. & 12. ff. eod.* Coronidæ loco quæritur. An Nauta si errore viæ, metu & 32.
alia necessitate impulsus, in devium deferatur portum, ejus loci vectigal solvere teneatur? Et cum vectigal non solum mercibus, sed & propter securas stationes, Navigationes & transitus imprimis impositum sit; non quidem omne vectigal, ast tamen aliquid pro

secura statione, quod alibi nomine pecuniæ Anchora-
 giæ venit, & gabellæ illi quam *Marcgeld* seu *Stand-*
geld vocamus, affinis est, præstare debere, autumo, ni-
 si consuetudine aliud receptum fuerit *Dn. Brunnem.*
ad l. 6. C. d. Vectigal. Dn. Strauch. d. Imp. maris. c. 7. §.
2. Stypman. d. jur. Maritim. p. 5. c. 2. num. 16. Dn. Bæcler.
in Grotii lib. 2. cap. 2. §. 15. pag. 81.

CAPUT IV.

DE SPECIALIBUS PORTU- UM JURIBUS CIRCA NA- VES IN PORTU SUBSI- STENTES.

SUMMARIA.

1. <i>Nemo rem suam vendere cogitur, regula est.</i> 2. <i>Quæ ob bonum publicum consequendum exceptiones patitur.</i> 3. <i>Exceptiones recensentur.</i> 4. <i>Quibus etiam Jus Stapule annumeratur.</i> 5. <i>Vox Stapula unde dicta.</i> 6. <i>Stapula Jus quid.</i> 7. <i>Jus Stapule habet tres gradus.</i> 8. <i>Jus Stapule quomodo acquiratur.</i> 9. <i>Discussio questionis, An</i>	<i>Juri Stapule simpliciter concessæ insit vendendi necessitas?</i> 10. <i>Jus Stapule differt à Jure Nundinarum.</i> 11. <i>à Jure fori.</i> 12. <i>à Jure Emporii.</i> 13. <i>à Jure Geranii.</i> 14. <i>Geranium unde dictum.</i> 15. <i>Geranium quid.</i> 16. <i>Jus Geranii quid.</i> 17. <i>Ad declinandū locum qui Jus Stapule habet, novæ viæ quærendæ non sunt.</i> 18. <i>Jus</i>

18. Jus Protimiseos naves
in portu subsistentes affi-
cit.
19. Jus protimiseos quid.
20. Justitia Juris protimise-
os asseritur.
21. Et in portu Principibus
competere probatur.
22. Rex Svecia in suis portu-
bus habet hoc Jus prela-
tionis.
23. Quo etiam Sereniss. Ele-
ctor. Brandenburgicus in
portibus Prussicis frui-
tur.
24. Queritur, an hoc Jus
prelationis, secundum
regulas communes, per
annum & diem duret?
25. Vox Angaria unde di-
cta.
26. Angaria quid.
27. Prestatio Navium spe-
cies est Angariarum.
28. Angarias quis exigere
possit.
29. Omnes ad prestandas
Angarias tenentur.
30. Angaria sunt onera pa-
trimoniorum.
31. A quibus nulla privile-
gia praestant excusatio-
nem.
32. Si scil. ad expeditionem
Principis aut ad alias
causas publicas exigan-
tur.
33. Alioquin plurimi immu-
nes.
34. Peregrinorum naves
itidem ad angarias obli-
gantur.
35. Queritur, ad quemnam
pertineat Damnum na-
vis quod in prestandis
angariis accepit.
36. Repressalia unde dicun-
tur.
37. Repressalia quid.
38. Repressalia ex Jure
Gentium descendunt.
39. Quando & à quo Re-
pressalia concedantur.
40. Justitia Repressaliarum
declaratur.
41. Repressaliarum Requi-
sita.

1. **P**ropter summam commerciorum libertatem, & ne quid Domini inviti in re sua, quod naturæ Domini contrarium est, admittant; recepta regula est, Neminem ad rem suam vendendam cogi posse. *l. XI. C. d. Contrah. Empt. l. 16. C. de Jure Deliber. & l. 9. ff. d. Action. rer. amotar.* At quia sic privatis, rebus suis uti convenit, quo imprimis utilitati publicæ consulatur, propter eandem consequendam, interdum ab hac digredi non est iniquum. Sic 1. cogitur Dominus servum a-
2. sperius habitum bonis conditionibus vendere. §. 2. *Inst. de his qui sunt sui l. alieni jur.* 2. ob favorem libertatis Dominus servum communem, pro parte manumissum accepto pro sua parte pretio, manumittere debet §. *fin. Inst. d. Donation.* 3. ob favorem religionis, Domino iter ad sepulchrum alterius vendere injungit *lex 12. in fin. princ. ff. d. Relig. & sumpt. funer.* 4. ob Communionem vitandam necessaria interdum est Venditio *l. 13. §. 17. ff. d. Actionib. Empti l. 34. §. 2. C. d. Donationib.* 5. Ob communem necessitatem, famem, annonæque caritatem, frumentum, aliaque victualia mercatores vendere coguntur. *l. 2. C. ut nemini liceat in Emption. specier. se excusare lib. 10.* Sic quoque 6. propter jus
4. Stapulæ quo Portus imprimis gaudent, advenientes mercatores bona sua vendere, aut tamen venum exponere coguntur. De quo jure Stapulæ cum Naves in Portu afficiat, ut quædam exponamus, non abs re erit.
5. Vox Stapulæ ab antiquo Germanico **Stapel/fo-**rum, vel **Staffel** gradum significans, originem habet: quod in foro in acervum, velut in gradus, merces cum-
6. mulatæ esse solcant. Et est jus seu potestas sistendi restringendique merces speciali beneficio certis locis

com.

competens, *Loccen. d. jur. Maritim. lib. 1. c. 10. n. 2. & 3.*
Habet autem hoc jus Stapulæ tres gradus, aliquando e- 7.
nim plenius jus, quandoque minus plenum, prout
summæ Majestati, à qua tantum hoc jus originem ha-
bet, nisi immemoriali præscriptione acquisitum sit,
arg. l. 2. pr. ff. d. Aqua & aq. pluv. arcend. itemque arg. l. 8.
12. C. d. præscript. long. tempor. placuit. Primus gradus
est, quando Princeps mercatoribus certis vel etiam U-
niversitatibus copiam facit, merces suas in certum lo-
cum deferendi, & ad commodiorem venditionem
conservandi. Secundus est, quando sine necessitate
vendendi, advectæ merces deponuntur, & pro his ve-
ctigal solvitur. *Daß sie daselbst auffkehren/ die Wah-
ren ausladen/ ins Kauffhaus führen/ niederlegen/
und darvon die Schuldigkeit zahlen müssen/ welche
nach entrichter Accis überschlagen/ in andere Schiff/
oder auff die Achse geladen/ anderstwo verführet
werden.* *Lehman. in Chronic. Spirens. lib. 4. c. 22. pag.*
mih. 363. Tertius gradus est, qui ultra mercium depo-
sitionem vendendi habet necessitatem. *Stypman. d. jur.*
Maritim. part. 5. c. 2. n. 7.

Facilis hinc datur Decisio quæstionis: An huic 9.
juri Stapulæ simpliciter concessæ, annexa sit vendendi
necessitas? Nam quia varios jus Stapulæ agnoscit gra-
dus, insuper Privilegium hoc sit à communi jure re-
cedens, non nisi strictissimam admittere potest inter-
pretationem, non obstante *l. 3. ff. d. Constit. Principi.*
Jus Stapulæ autem, cum propria vi & significatione so-
lum appulsus, coacervationem & exonerationem
mercium faciendam comprehendat, nullum aliud
vinculum aut necessitatem, vel vendendi, vel simile

insuper habens, non nisi per latissimam interpretatio-
nem generali juris Stapulæ concessioni necessitas ven-
dendi inerit: quam quia non admittit, non quoque
necessitatem vendendi generalis concessio compre-
hendet. *Marquard. d. jur. Mercator. lib. 2. c. 6. n. 33. Styp-
man. d. jure Maritim. part. 5. ap. 2. n. 9.*

Quemadmodum igitur Jus Stapulæ idem semper
non est, ob confusionem vitandam, hi gradus à se invi-
cem distinguendi sunt, uti non minus, qualiter hoc Jus
Stapulæ à juribus ipsi affinibus, qualia sunt jura Nun-
dinarum, Emporii, Fori, Geranii, differat, notandum
est.

10. Differt autem jus Stapulæ 1. à jure Nundinarum,
hoc enim nec jus sistendi nec vendendi involvit, sed
commodam vendendi & iterum avehendi mercatori-
bus relinquit libertatem, & tantum ad certum tempus
11. nundinarum scil. durat. *Marq. lib. 2. c. 6. n. 36. 61. 2.* à
jure fori **von Markt-Recht** quod ipso Nundinarum
12. jure minus est. *Stypman. part. 5. c. 2. n. 9.* 3. à jure Empo-
rii in hoc potissimum consistens, quod in ejusemodi
Civitatibus jure Emporii fruentibus, Exteri cum exte-
ris negotiari non possint, sed tantum cum Civibus *vid.*
13. *Marq. d. jur. Mercat. lib. 2. c. 6. n. 8.* 4. Differt jus Stapu-
læ à jure Geranii **von der Krahn-Berechtigung.** Ge-
14. ranium dicitur à Græco *γεργιον* quod rostrum Gruis
significat à formæ quadam similitudine, quod axem
15. quasi rostrum gruis protendit. Et est Tympanum ver-
satile quo circumacto in exoneratione navis vasta o-
nera, graves ac ponderosæ merces, sustolluntur & in
terram demittuntur. *vid. Vitruvius d. Architectur. lib.*
10. cap. 14. Jus autem Geranii est facultas ejusmodi ge-
ra-

ranium habendi: Seu est jus autoritate Principis ad 16.
evitandas fraudes navigantium & utilitatem vectiga-
lium exponendis, emensurandis compingendisque
mercibus, publicè constitutum. *Fritsch. de jure Nundi-
nar. c. 10. n. 18.* adeoque secundo Generi juris Stapulæ
quam proxime accedens. *vid. Dn. Strauch. d. Imp. Ma-
ris c. 7. n. 6. Loccen. lib. 1. c. 10. Marquard. lib. 2. c. 6. n. 1.*
Nullatenus tamen ipsis qui ad jus Stapulæ adstringun- 17.
tur integrum est, ad hoc declinandum, novas vias aut
elusiones quarere, ne per indirectum sequatur, quod
directo vetitum est, adeoque quamvis non contra le-
gem, attamen in fraudem eius quid committatur. *l. 26.
ff. de legib. Marq. lib. 1. c. 17. n. 53.*

Et hæc de primo jure Portus, naves subsistentes in 18.
portu afficiens. Secundum est jus Protimiseos seu Præ-
lationis in emendis rebus in portum advectis. Jus Pro 19.
timiseos in jure Romano Prælationem significat, qua
quis in emendis rebus reliquis præfertur, ita ut quam-
vis jam vendita res sit, nil minus intra certum tempus
eam revocare possit. *Zæsius in Tract. d. Retractu. Tit.
fforum d. Leg. Commissor. subnexo n. 37.* Et quamvis hoc 20.
jus videatur libertati Dominiorum repugnare, adeo-
que resistere liberrimæ facultati disponendi de re sua
pro arbitrio à jure concessæ, & relinquendi penes eum
cui vendita est. *l. 14. C. d. Contrab. Empt.* Attamen du-
bium non est quin ea res etiam citra iniquitatis speci-
em, propter justam causam, contraria consuetudine
immutari possit. Justa autem causa ob quam jus Pro-
timiseos introduci possit, est 1. favor Familiæ & Agna-
tionis, cujus interest rem quæ fuit majorum, penes de-
scendentium aliquẽ potius manere, quam ad extrane.

os transire. *vid. Preusch Landrecht lib. 4. Tit. 6. art. 3.*
§. 1. cui & ipsum jus Divinum adstipulatur, quando
Levit. 25. v. 25. proximis agnatis jus reluendi rem ven-
ditam concedit. Sic quoque 2. propter Creditum.
l. 16. ff. de Reb. autor. judic. possid. 3. propter jus vicini-
tatis *Constit. Friderici 5. feudor. 15.* 4. propter Domi-
nium directum. *l. 3. C. de Jure Emphyteut.* 5. propter
Communionem seu societatem *Constit. Friderici 5.*
feud. 16. 6. propter studiorum favorem. *vid. Marg-*
graff Albrechts öffentliches Ausschreiben wegen der
Universität in Königsberg. Ibi gleicher gestalt sollen
alle der Schulen und Universität Professoren und
Berwante mit einem freyen Vorkauff allerley Dies-
hes und häußlicher Nothdurfft begnadiget und be-
21. freyet seyn. Et ob alias etiam causas jus Protimiseos
receptum esse, patet. Non minus igitur rectè tale
jus Prælationis Principibus seu illis qui Portibus præ-
sunt, concessum est, in emendis rebus in portum ad-
vectis: nam si familiæ vicinitatisque favor privatis
prælationem affert, quanto rectius conservationi Ma-
jestatis eadem concedenda erit. Non tamen vel vi
vel injusto pretio à venditoribus res extorquendæ
sunt, hoc enim Jus Protimiseos non vult, sed tantum
prærogativam aliquam in emendis rebus permittit,
ita, ut omnino justum rei pretium, quod alius emptor
revera daturus fuisset, jus prælationis habens, solvat.
Id enim juri huic conveniens est. *vid. Dn. Struv. Ex.*
23. th. 64. Zæsius th. 97. Tale jus Prælationis Principes
plerisq; in portibus introducere. De Regno Sueciæ
22. speciatim testatur *Loccenius lib. 1. c. 9. §. 5.* quod Rex
Sueciæ in mercibus in portum advectis, hoc jus Præ-
latio-

lationis habeat, ita, ut quod ipsi placet, ex istis merca-
bus, pro justo pretio, emat eligatve præ aliis. Idem²³
quoque in portibus Ducatus Prussiae valet, in quibus
Serenissimo Electori Brandenburgico supremo Prus-
siae Domino jus hoc Prælationis competit: quod in ad-
vectis equis Danicis eo luculentius claret, dum hi, sine
insigni poena vendi non possunt, priusquam Serenissi-
mi Præfecto Stabuli in conspectum adducti fuerint.

Quæritur autem cum jus hoc per annum & diem²⁴
duret; *Dn. Struv. Ex. 25. th. 65. Preusch Land Recht lib.*
4. tit. 7. art. 1. §. 3. 4. 5. 6. an etiam hoc tempus concessum
iis, qui hoc jure in Portibus fruuntur? Et dicimus,
quamvis nuda scientia rem esse alienatam, tempore
præfinito non elapso, jus illud, sine resignatione fa-
cta, non impediatur, *Carpz. jurispr. for. part. 2. Const. 32. De-*
finit. 1. Dimissionem tamen illam, qua Princeps adve-
ctas probeque inspectas res dimittit, loco resignatio-
nis esse, adeoque semel repudiata re, postmodum in-
tra annum & diem eandem repetere non licere: im-
primis cum facta denunciatione, si quis se emere nol-
le dicat, hoc jus protimiseos amittatur. *Dn. Carpz. d. l.*
Berlich. part. 2. Conclus. 32. qu. 1. n. 5.

Tertium jus Portus circa naves in portu subsisten-²⁵
tes, est jus Exigendi Angarias Naviumq; præstationes.
Vox Angaria dicitur à Græco *ἀναγάρια*, quod compul-
sionem seu coactionem significat. Et est onus quo ad
species portandas, transferendas, vel comineatum ad²⁶
Exercitum portandum, provinciales Equi, boves, plau-
stra aut naves præstandæ sunt. *Dn. Brunnem. ad Tit. Cod.*
d. Cursu publico Angar. & Parangar. Præstationes autem²⁷
navium sub Angariis comprehendit, speciemque ali-
quam

quam Angariarum esse, innuit. *l. 4. §. 1. ff. de Veteranis*
 ubi Naves angariari dicuntur. Has Angarias ex gere
 28. & imponere possunt illi, qui portui cum summa pote-
 state præsumunt: præstationes enim Navium & Angariæ
 Regalibus accensentur. *c. unic. quest. Regal. 2. feudor. 56.*
 29. Causa hujus oneris cum sit necessitas & utilitas
 publica, omnibus in commune necessitate exigente
 conveniēt, utilitatibus publicis obedire & subvectio-
 nem sine dignitatis privilegio celebrare. *l. 1. C. de Navi-*
bis non Excusand. Et hoc quidem in navibus subdito-
 rum minus dubii habet, hi enim omnibus modis ad
 utilitatem publicam promovendam obstricti sunt.
 Insuper quoque jure Romano Angariarum Naviumq;
 30. onera patrimonii possessionibusque indicta sunt, ad-
 eoque patrimonialia munera dicuntur. *l. 18. §. 21 patri-*
moniorum ff. de Munerib. l. XI. ff. de vacat. & Excusat.
Muner (non obstante l. 18. §. 2. ff. d. t.) à quibus nulla pri-
 vilegia præstant vacationem. *l. 10. ff. de vacat. & Excus.*
 31. *Muner.* & neque liberi, neque ætas, neque merita mili-
 tiæ, neque ullum aliud privilegium tribuit Excusatio-
 nem. *l. XI. d. t.* imo licet ad Ecclesias sacrosanctas pos-
 sessiones pertineant. *l. 20. §. XI. C. de SS. Ecclesiis*, aut et-
 iam Pontifex sit. *l. 18. §. 24. ff. de Munerib.* immunitatis
 tamen privilegio non gaudent, si ad felicissimam ex-
 32. peditionem supremi Principis, *d. l. XI. C. de SS. Eccles.*
 vel ad publicæ annonæ transvectionem *l. fin. C. d. Na-*
vib. non Excusand. vel ad instructionem vel restaura-
 tionem pontium, viarum publicarum *l. 7. C. de SS. Ec-*
cles. portus, murorum. l. 7. C. de Operib. publicis, angariæ
 exiguntur. Quippe nulla privilegia vel Dignitates ne-
 cessitati publicæ obesse debent. *l. 10. C. d. Annona vid.*
Dn.

Dn. Brunneinan. ad leg. 1. C. de Navib. non Excus. Rosenthal. de feudis cap. 5. Conclus. 72. n. 2. & 3. Sixtinus d. Regalibus l. 2. ap. 13. n. 28. Cæteroquin Ecclesia & alia pia loca, personæ Ecclesiasticæ, milites, liberalium artium Professores & alii vacationem ab hisce muneribus patrimonialibus habent. l. 10. §. 2. ff. de Vacat. muner. l. 2. C. de Episcop. & Cleric. Sixtinus citat. loc. n. 26.

Et hæc de subditorum navibus. Exterorum in portu subsistentes naves, quamvis eo modo Principi Portus obstructæ non sint, quo subditorum, non tamen ab Angariis præstandis immunes sunt. *per l. 18. §. 22. ff. de Munerib. & Honorib. & quotidianam praxin Sixtinus de Regalib. l. 2. c. 13. num. 22.* Idque ob Principis Dominium Eminens, quod in bona subditorum habet: hoc enim indefinitam in bona subditorum ad usum publicum concedens facultatem, bona peregrinorum non eximit, qui propter subsistentiam, quamvis temporarii, nihilominus subditi sunt. *Grotius d. J. B. & P. l. 2. c. 2. n. 5.* Quod tamen semper intelligas, hæc ita ad justitiæ normam tantum fieri, si pro ratione tum doliorum, quibus naves æstimantur, tum pro nautarum numero ita conductorum, congrua merces præstatur. *Selden. d. Mari Claus. l. 2. c. 20. Loccen. d. Jure Maritim. l. 1. c. 5. n. 5.*

Hic quæritur, si naves in præstatione Angariarum diripiantur ab hostibus, aut deteriores reddantur, num à Principe cui hæ Angariæ præstantur, hoc damnum veniat resarciendum? Et quidem navis direpta vel deteriorata, est vel subditi, vel Exteri alicujus. Si subditi, is, vel ex speciali lege aliqua ad hoc onus obligatus est, & si damnum passus fuerit, à Principe restitutionem non impetrabit, quia obligationi ab ipsa lege sibi

G

im-

impositæ paruit: aut navis, à Principè accedente iusta mercede, locata, interit, & itidem Princeps restituere non tenetur, quia Princeps ut Conductor ad casus fortuitos, quos inter incurfus prædonum & hostium referuntur, l. 15. §. 2. ff. *Locat.* non tenetur l. 23. ff. *d. R. J. d. l. 15. §. 2. ff. locat.* Idem dicendum de Exterorum navibus, quæ ad præstandas Angarias conductæ sunt. *Sixtinus de Regalib. lib. 2. cap. 15. n. 77. Locc. lib. 2. c. 5. §. fin. add. Marquard. de Jure Mercator. lib. 2. c. 5. n. 47. qui dissentit.*

36. Quartum & ultimum Portuum jus, circa naves subsistentes, est Jus Repressaliarum. Vocabulum Repressaliæ natura exoticum & barbarum est, quod sive à *reprædando*, sive à *repressu* sive *reprimendo*, sive à Gallico *reprandre & reprise*, quod est vicissim aliud pro re sua accipere, sive ab Italico *preso* pro *prenso* atque *represso* pro *reprenso*, sive etiam à *presa*, quod capturam significat, derivaveris, cum omnes suis nitantur rationibus, non multum aberraveris; quamvis posteriores Italicæ magis arrideant, quia constat Repressalias maximè in Italia frequentes fuisse, & originem etiam suam inde ferè accepisse, quod argumento satis esse potest, etiam vocabulum ejus esse idiomatis. *Arumæus volum. 2. Discurs. Acad. 8. th. 1. Vossius de vitis serm. 1. 3. c. 42.*

87. Describitur jus Repressaliarum quod sit remedium Extraordinarium, alterius loci civem vel bona, protracta de negatave justitia à magistratu eorum requisito, detinendi, pro alterius debito, à superiore concessum.

38. Originem Repressaliarum non incommode adscribimus illi juri, ex quo bella orta sunt, juri sc. Gentium secundario §. 2. *Inst. d. J. G. & C.* quia Repressaliæ belli

li speciem referre dicuntur. *Sixtinus lib. 2. d. Regal. c. 1.*
n. 30. nec enim ab alio, quam qui Majestatem habent & 39.
bella gerere possunt, rectè conceduntur, nec quoque
sine causa, bellum gerendi sufficiente, permittuntur.
Dn. Brunnem. ad Authent. Sed omnino C. Ne uxor pro ma-
rito. Scilicet ut bella iusta malitias eorum, qui vel red-
dere, quod per injuriam ablatum est, vel quod alias im-
probe à suis factum, emendare vel vindicare neglexe-
rint, ulciscuntur; *C. Dominus caus. 23. qu. 3.* Sic Repressa-
liæ temerariam aliorum audaciam in deprædando re-
primere, & denegatæ justitiæ satisfactionem inten-
dunt. Et hæc tantum est iusta exercendarum Repres-
saliarum causa, protracta scilicet seu Denegata justitia.
Daß dem Kläger das Recht kundlich versaget/ und
gefährlichen verzogen werden/ quo refertur si expres-
sè iudex inique iudicaverit, non si secundum leges &
statuta sui loci, quamvis iniqua fuerint, sententiam tu-
lerit, sæpius enim accidit, ut in una civitate aliquid
iniquum habeatur, quod in alia æquum iudicatur.

Justitia Repressaliarum satis declaratur ex illis 40
quæ bella iusta pronunciant, & ex hoc, quod justitiam
intendant, & id quod iniuste abest, persequantur; ne-
que enim qui suum repetit, ullam videtur fraudem fa-
cere vel injuriam *leg. 6. §. 6. ff. quæ in fraud. Creditor.* Hoc,
quamdiu ordinario aliquo remedio obtineri potest,
Repressaliis, utpote remedio extraordinario, locus
dandus non est. *arg. l. 14. ff. de Minor. Carpz. part. 4.*
constit. 16. Definit. 4. & 5. Ut non addam Christi dictum
Matth. 21. vs. 43. dicens Regnum auferendum esse in-
justis regentibus, & dandum populo justitiam facienti.
Si ergo Christus permittit ob injustitiam auferre Re-
gnum

gnam, multo magis ob denegatam justitiam unius vel alterius bona detinere permittet. *vid. Dn. Richter. Diss. 4. ad Auth. Habit. C. Ne Pater pro filio p. 63. Johan. Jacob. à Canibus de Repressaliis part. 1. n. 24.* Repressalias ergo injustas esse, non evincet fortissima contradicentium ratio, infontes iniquitate & onere fontium & delinquentium in Repressaliis gravari, eorumq; reatus portare. Equidem infontes puniendos esse, nemo affirmabit, attamen hos, quorum bona, ut sic dicam, repressaliaantur, innocentes esse, nemo quoque dixerit, siquidem Universitas & ejus major pars nomine Universitatis, singulos obligant qui sunt in societate. *Grotius d. 7. B. & P. l. 2. c. 5. §. 17.* Si ergo judex deputatus à Civitate vel Gente negligat facere justitiam, ipsa Civitas vel Gens, mandans illi jurisdictionem, ex mandato tenetur, sicut & alii mandantes tenentur ex defectu mandatarii *l. 21. ff. Mandati.* Talesque Civitates ex negligentia culpam alienam videntur fecisse suam & propriam *c. sed illud 17. Distinct. 45. c. Consentire 5. Dist. 83.* Resolutiones textuum Jur. Civil. & Canonici qui Justitia Repressaliarum obstare videntur, ne ultra propositum tractatio excrescat, publicæ ventilationi reservamus, videas tamen obstantes hos textus satis remotos *apud citatum Joh. Jacob. à Canibus de Repressal. pag. 1.*

†I. Concludimus ergo pro Justitia Repressaliarum, sequentibus observatis requisitis.

1. Si à Majestate fuerint Impetrata.
2. Si Civi Nostro Justitia fuerit denegata.
3. ab iis, quibus adversarius, cujus bona occupanda sunt, est subjectus.

4. Si

4. Si iustitiam denegans superiorem non habeat, apud quem de injuria queri possit.
5. Si læsio sit liquida & grandis. Extraordinaria enim subsidiaria & odiosa Remedia pro modica re non solent concedi *l. 9. pr. ff. d. Minorib.*
6. Non extendantur ad personas privilegiatas, quorum referuntur Legati, qui juri Gentium inviolabiles sunt, Studiosi *arg. Auth. Habita C. Ne filius pro patre Ibi: nec ob alterius cujuscunque provincie debitum sive delictum aliquod damnum eis inferat. vid. Dn. Richter. in Exposit. dictæ Authent. Disput. 4. Arumæus Volum. 2. Discurs. Academ. 8. th. 3. Job. Jacob. à Canib. d. Repr. p. 1. n. 43. & seqq.*

CAPUT V.

DE SPECIALIBUS PORTU- UM JURIBUS CIRCA NA- VES RECEDENTES.

1. Connexio. 2. Naves habere non omnibus licet. 3. Consuetudo naves Peregrinorum conducere non posse, quam si Domestica naves merces suscipere vel nolint, vel non possint, injusta non videtur. 4. Mercium exportandarum cura habenda.	5. Quenam res Jure Romano exportari prohibeantur. 6. Quæ ad prosequendum bellum faciunt, hosti advehere non licet. 8. An Tabacum species Commeatus. 8. Merces prohibita vel in Tractatis declarantur, ut in Tractat. Regis Gallie

- lia & Civitat. Hanseatic.
9. Vel extorto bello in publico Edicto enumerantur, ut anno 1659. in Dania factum.
10. Pœna illorum qui prohibitas mercs vehunt.
11. Naves recedentes ad sol-

vendum vectigalitur.

12. Solutio questionis. An Princeps navigantibus vectigal solventibus illata damna resarcire teneatur?

1. **E**Xposiris jam juribus Portuum, tum quæ circa advenientes, tum quæ circa subsistentes naves constituta sunt, ordo connexionis exigit, ut jam de iis juribus, quæ Portibus circa naves recedentes competunt, aliquid tradamus. Et quidem cum non omnibus naves habere semper permissum, quibusdam etiam, quamvis naves possideant, iis tamen promiscuè uti interdum concessum non sit: Portuum Præfecti in qualitate ex portu recedantis navis inquirent sedulo. Sunt autem recedentes naves vel Civium seu Incolarum & Domesticæ, vel Exterorum & peregrinæ. Civibus Romanis naves habere prohibitum non erat. *l. 1. C. d. Navib. non Excusand. l. 3. ff. de vacat. & Excusat. Muner.* Senatoribus tamen & Præsidibus Provinciarum possidere naves non licebat. *l. 46. §. 2. ff. d. Jure fisci d. l. 3. ff. d. vacat. & Excus. muner.* ne fortean acquirendi & negotiandi promiscua libertate studioque quæstus, à publica administratione avocarentur, aut etiam commoda mercatorum interciperent. *Loccen. lib. 1. de Jure Maritim. c. 2. n. 1.* Exterorum naves sunt, qui ad alios quam ad cives spectant. His quidem possidere naves in alieno portu non prohibetur, ast tamen
usus

usus navium peregrinarum pro commodo Reip. re-
stringi potest. Sic ex consuetudine multorum locorum 3.
non aliter extraneæ naves ad transvehendas merces
conduci possunt, quam si domesticæ merces suscipere
nolint, aut non possint, *Ruttiger. Rulant. de Commissar.
part. 4. l. 2. c. XI. n. 13.* quale quid in specie de Gallia re-
fert *Marquard. de jure Mercator. l. 1. c. XI. n. 55. & c. 15. n. 23.*
in qua, proposito Edicto Anno 1659. sub certo pretio
onerario prohibebatur, ne in portibus Gallicanis, ex-
traneæ naves onerentur, si domesticæ adsint, & quam-
vis, Eodem referente, Hanseatici cum Hollandis huic
Edicto tanquam ipsorum privilegiis adverso, contra-
dixerint, in se tamen ejusmodi statutum injustum non
videretur.

Alia postmodum cura Præfectorum Portuum est 4.
in inquirendis mercibus avehendis; nam sicuti omnes
promiscuè merces in Rempubl. advehere *prout cap. 3.
dictum.* Reip. consultum non est, sic quoque omnis
generis merces exportate eidem non conducit. Hinc
in providis Rebuspubl. summam advertimus operam
in statuendis & determinandis rebus, pro usu & neces-
sitate publica avehendis & advehendis. Prohibentur
autem merces exportari tantum à Majestate, & qui-
dem vel generaliter, quando ad nullam omnino gen-
tē certas transferre merces licet: vel specialiter, quan-
do tantum ad certas aliquas gentes prohibitio se ex-
tendit. In Jure Romano ad nullam gentem transve- 5.
here licebat res, quæ in commercio non erant, si e-
nim planè ab omni commercio exemptæ sunt, ad spe-
ciem Commerciorum non pertinebunt, tales res, sunt
Res Divini juris. l. 22. l. 62. §. 1. ff. de contrah. empt.
Ho.

Homines liberi *l. 207. ff. d. V. S. l. 6. de Contrabend. Empt.*
Romanæ Gentis Eunuchi *l. 2. C. de Eunucho. Purpura.*
l. 1. C. quæ res venire non possit. In Belgio non permit-
tunt ne pacis quidem temporibus, ut avehantur illinc
equi quindenis palmis altiores, equæ vero cujuscun-
que sint magnitudinis nullo unquam tempore sine pe-
culiari permissione possunt abduci *Marquard. de jur.*
Mercat. lib. 1. c. 17. n. 8. Idem simul de Anglia asserens.
Huc pertinet etiam Institutum Venetorum quo per to-
tum suum Dominium vetant, ne quis quercus, etiam
in proprio fundo natas, excindat & vendat propterea,
quod necessaria illa sint Reip. ad triremes aliasque na-
ves ædificandas. *vid. Perez. in Tit. Cod. d. Cupress. ex*
Luco Daphens. l. XI. n. 5. Dn. Strauch. Dissert. Justin. 15.
th. 6. Res seu merces, quæ ad aliquas gentes, imprimis
Barbaras hostesque, jure Romano transportari prohi-
bentur, sequentes recensentur: aurum *l. 2. C. de Com.*
merc. vinum, oleum aliudve liquamen ne gustus qui-
dem causa. *l. 1. quæ res export. non deb.* lorica, scutum
arcus, sagitta, spathi, gladii alteriusve generis arma,
tela, omneque ferrum vel factum vel infectum, etiam
sub capitali poena & confiscatione bonorum, ad dictas
gentes barbaras hostesve transvehere interdictum est.
l. 2. C. quæ res export. non debeant. Perniciosum namque
Romano imperio & proditori proximum est, Barba-
ros quos indigere convenit, telis, ut validiores red-
dantur, instruere *d. l. 2.* Cotem, similiter ferro subi-
gendam necessariam, hostibus vendere, ut ferrum, fru-
mentum & sales non sine periculo capitis, licet *l. XI.*
pr. ff. de publican. Nostris temporibus ea quæ exportari
6. prohibentur, dicuntur communiter **Wahren von**
Con.

Contrebanden/ & plerumque à Rebuspubl. pro ipsa-
rum vel indigentia vel sufficientia statuuntur. Belli
autem tempore, imprimis ea quæ ad prosequendum
bellum prodesse possunt, hosti advehere non licet.
Pro hoste enim censendus est, qui opem & auxilium
ferendo eundem audaciorum reddit: adeo ut illis
mercatoribus, prohibitis mercibus hostem juvantibus,
securitas commerciorum nullatenus præstanda sit,
cum ipsi securitatem publicam suis commerciis illicitis
turbent, & quantum in ipsis est juvando & validio-
rem reddendo hostem, evertant. Merces autem qui-
bus hostem adjuvamus sunt non tantum omnis gene-
ris arma, quorsum pulverem, quo ad tormenta bellica
& bombardas onerandas utuntur, itemque plumbum
& sulphur referimus, *arg. l. Cotem. XI. ff. de publican.*
vid. Strauch. de Mercatura part. 4. n. 14. Sed & omnis
generis Commeatus: quia non minus Commeatu
quam armis hostibus suppetiæ feruntur. Ad Com-
meatum autem pertinet omne frumentum, farina, le-
gumina &c. His an Tabacum recte annumeretur,
quæritur? Et de hoc litem aliquam fuisse inter Hispa-
nos & Anglos refert *Marquard. lib. 1. c. 16. n. 33.* Hispa-
ni asseriebant herbam hanc inter victualia referendam
esse, vel propterea, quòd ejus usu victualium consum-
ptio protrahatur, & in eadem causa Tabacum esse dice-
bant, in qua sal, quo victualia à putredine conservan-
tur. Angli contra pugnantes imprimis urgebant,
tum Medicorum testimonia, quæ herbæ hujus fumum
nutrire, negabant: tum Jurisconsultorum auctoritates, asseren-
tium quod, quia Tabacum expressè inter prohibitas
merces relatam non fuerit, exteros ad id tantum tene-

H ri,

ri, quod expresse interdictum est, ex paritate autem rationis solum contra subditos concludendum esse.

Hæc & alia ne litium dent ansam, vel in pactis exprimi solent, quæ merces exorto bello prohibitæ esse debeant: quod factum in citata jam Tractatione maritima inter Regem Galliæ & Civitates Hanseaticas *10. 1655.* in qua imprimis §. 2. longo ordine merces prohibitæ enarrantur. *Wahren von Contrebande werden verstanden zu seyn Kriegs- munition, allerhand Feuer Waffnen/benahmentlich Canonen, Musqueten/ Feurmörser/ Feurkugeln/ Petarden/ Granaten/ Saucisses, Kränze/ Affuten/ Furchetten Bandelier/ Pulver/ Luntten/ Salpeter/ und allerhand andere Arten von Gewehr/ als Piecken/ Degen/ Pickenhauben/ Sturmhüte/ Kürts/ Helbarten/ Wurffspieße/ und andere Waffnen/ so zum Kriege dienlich/ wie auch Pferde/ Thauwerck/ und Segeltuch/welches nicht zu anders als Schiffs Segel kan gebrauchet werden. Sie sollen aber frey führen mögen/ Korn und allerhand sorte Granen/ Hülsen Früchte/ und andere Dinge zu des Menschen Leben dienlich/ wenn nur die Städte und Plätze/ dahin sie solches führen/ von Ihr. Königl. Mayst. nicht attackiret seyn etc.*

9. Vel etiam exorto jam bello, publico Edicto merces prohibitæ enumerantur. Hujusmodi Edictum Rex Daniæ Anno 1659. oborto cum Succis bello, publicavit, in quo præter ea quæ jam enarrata sunt,

sunt, ulterius prohibebantur no. 2. Allerhand Vi-
tualien von Essen und Trinc/Wahren / so wol
auch allerhand grob und klein Salz/ ohn allen Un-
terscheid/ nichts davon ausbescheiden/ als alleine als
lerhand Weine / Brandweine und Specereyen/
Hering und Salz so nach Lieffland und Muscovi-
en geführet wird. etc. & no. 3. soll auch unter Con-
trebande Wahren gerechnet werden Galmey, Cas-
tun, auch was sonst zu Beförderung allerhand
manufacturen und Arbeit dienet/ welche in Schwe-
den/ und dessen unterliegenden Landen und Städt-
ten gemacht / gewebet / oder sonst anderer gestalt
verfertigt oder zu wege gebracht/ nem gegossen/ ge-
zogen oder geschmiedet werden etc.

Pœna illorum qui prohibitas vehunt merces,^{10.}
si subditi fuerint, est pœna Criminis læsæ majestatis
l. 4. ff. ad Leg. Majestat. vid. l. 2. C. qua res exportar.
Si vero Exteri, est Confiscatio mercium prohibita-
rum, non autem licitarum, quamvis cum illicitis
mixtæ fuerint, *l. XI. §. 2. Dominus ff. de Publican. Ro-*
dericus Zuarius de Usu maris Consil. 2. num. 6. perinde
ut in solutione vectigalium professæ cum occultatis
in commissum non cadunt. *Rosenthal. de feud. Con-*
clus. 41. cap. 5. Add. VVissenbach. Disput. ad ffa 15.
d. 25. Navem autem ipsam in commissum cadere,
nisi & magistri navis concurrat dolus, aut specialia
adsint statuta & consuetudines, non satis æquum
existimo. *d. l. XI. §. 2. de publican. Marquard. lib. 2,*
cap. 4. num. 38. & seqq. Add. Dn. Struve in Synt. J. C.
Ex. 39. d. 50.

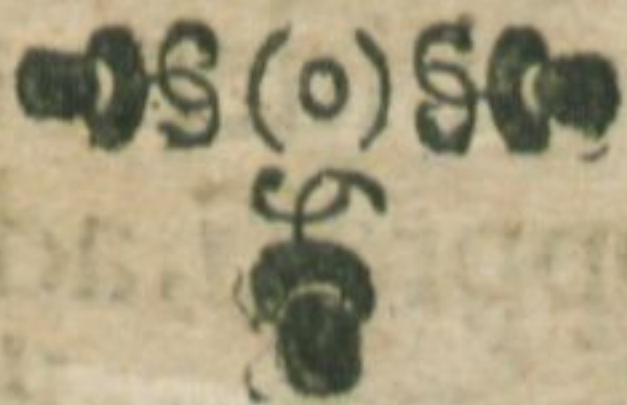
II. Ultima Præfeſtorum Portuum cura confi-
ſtit in exactiōe vectigalium, ad ſolutionem enim
vectigalium naves ex portu recedentes æque obliga-
tæ ſunt, cum cauſa conſtitutorum vectigalium, ſecu-
ra ſcil. commerciorum & navigandi præſtatio, non
minus in advenientibus quam recedentibus locum
habeat. Verum de vectigalibus cum *m. cap. 3.* jam a-
ctum ſit, hic nihil addimus, hanc ſolum pro conclu-
ſione Diſputationis ſubjungentes quæſtionem, An
Princeps navigantibus, vectigal ſolventibus illata
damna reſarcire teneatur? Damna quibus navigantes
expoſiti ſunt, procedunt, vel à vi Divina vel humana.
Iſta ſunt, quæ à tempeſtatum procellarumque injuria
veniunt & à nemine præſtantur, quia conſilio aut Pru-
dentia humana provideri aut ſaltem præcaveri non
poſſunt. *l. 1. §. 4. ff. de Obligat. & Actionib. l. 24. §. 4. ff.
de Damno Infecto l. 25. §. 6. ff. Locat. Cond. l. 23. de R. J.*
Hæc ſunt ea, quæ à Piratis vel hoſtibus inferuntur, de
quibus in præſens tantum quæritur. Et nec ad hæc
Principes regulariter teneri, dicendum foret, *ex l. 23.
R. J.* Ibi; Impetus Prædonum à nullo præſtantur, quia
& hi inter caſus fortuitos referuntur. Verum con-
trarium ut aſſeramus duplex urget ratio. Prior, quod
hæc Damna in his caſibus, ad Caſus fortuitos referri
non poſſint: Nam Caſus fortuitus is eſt, qui conſilio,
prudentiave humana provideri aut ſaltem præcaveri
non poteſt; Jam autem Impetus latronum quamvis
quoad privatos ad caſus fortuitos referatur, quoad
Principes tamen idem dicendum non eſt, quippe hi
latrocinia & piraticam utique præcavere poſſunt &
debent: adeo, ut merito ex neglectu teneantur Reges
ac

ac Magistratus qui ad inhibenda latrocinia & pirati-
cam non adhibent ea remedia quæ possunt aut de-
bent. *Grotius de J. B. & P. lib. 2. c. 17. §. 20.*

Posterior ratio est, quod Princeps exactione ve-
ctigalium Casum hunc, si fortuitus dicendus, in se
suscipiat: quo casu etiam privatos teneri per textum
Expressum *legis 6. C. de pignorat. Action.* affirmatur;
aliud tamen dicendum, si expressè propter alias causas
non autem propter securum transitum vectigal exi-
gatur. *vid. Rosenthal. de feud. Cap. 5. conclus. 22. Dn.
Strauch. diss. de Imper. Maris c. 6. n. 7. Marquard. lib. 1.
c. 13. n. 9. Loccen. lib. 2. c. 3. §. 4. Gailius Observ. lib. 2.*

Observ. 64. Et hæc in præsens de Portuum
juribus sufficiant.

DEO Optimo Maximo pro
Ejus Divina adfistentia sit
Laus Honor & Gloria in
secula.

Ad Nobil. ac Doctissimum

DN. W E G E R U M,

DISPUTATIONIS hujus AUTOREM.

V Astum velut Mare ingredi oportet sectantes Sapientiam: Non infames naufragiis flexus, non Cœli ventorumque iræ, nec latrociniis infesta itinera extimenda sunt; labores omnes, molestias & pericula tenacis propositi spes superat, & affulgentis aliquando portus dulcedo solatio est. Idem tibi NOBILISSIME DN. WEGERE solida eruditione animum expolituro usu venit: cum monitus esses, eo felicius in gravioribus studiis progredi, quo primis disciplinis, & philosophicis, quas vocant artibus, quis præmuniverit animum fidelius, omnes istas ex propositi ductu absolvisti prius, quam sublimiora adiisti. Nullius te molestiæ tædium cepit, vel periculi plena abriperunt diverticula. Quot incauti idem tecum iter ingressi, sæculi tenebris oppressi, ad fatuos aut erraticos ignes, terrenis vaporibus accensos, vel Syrtes deflexerunt, & pulchri propositi fecerunt jacturam; Tu scansili artium lege procedens, iter emensus es feliciter; ut studiorum
POR,

PORTUM non conspicias amplius, sed in
PORTUS recepti indicium de PORTUUM
jure Disputationem varia eruditione conscri-
ptam publicæ ventilationi exhibueris. De
Ingenii felicitate ac eruditionis elegantia plu-
ra afferrem testis sincerus, nisi verecundi oris
tui vererer ruborem. Loquuntur mores, &
virtus tua non eget præconio. Gratulor
modo de læto studiorum PORTU, & pro-
pediem hinc abituro felicia precanda appre-
cor. Vale virtutibus tuis præstantissime ju-
venis, & egregiam, quæ de te sedet, spem ad-
imple, aut, qua fieri potest, Falle.

*D. Raptim 8avo Non.
April. 1671.*

*Sincero affectu
scrib.*

Disputat.
P R Æ S E S.

TK 844

JK

1077

Inches 1 2 3 4 5 6 7 8

Centimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19

KODAK Color Control Patches © The Tiffen Company, 2000

Kodak
LICENSED PRODUCT

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

